104. évfolyam 3. szám Budapest, 2017. szeptember 90 forint

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVA 1913-BAN

JÓ SZERENCSÉT!

Bányásznap, 2017,
Tatabánya

A Tatabányán múlt év végén kezdődő „Jó szerencsét Emlékév” fontos eseménye volt az augusztus 31-én, a Jászai Mari Színházban megrendezett 67. központi bányásznapi ünnepség.

Az elnökségi asztalnál helyet foglalt dr. Aradszki András országgyűlési képviselő, az NFM államtitkára, Zelei Gábor a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat elnöke, Szakál Tamás a Magyar Bányászati Szövetség elnöke, Rabi Ferenc a Bánya- Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke, Dr. Nagy Lajos az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnöke, dr. Szűcs Péter a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja, Schmidt Csaba Tatabánya Város polgármestere, valamint dr. Zoltay Ákos az MBSZ főtitkára, az ünnepség levezetője.

A hivatalos program megkezdése előtt, táncos műsorával, nagy sikert aratott a Tatabányai Show Formációs Táncegyüttes. Műsorukat követően dr. Szilvási Csaba, nyugalmazott középiskolai tanár, az erre az alkalomra írt versét olvasta fel, majd Horváth Hanna 8. osztályos tanuló Takácsné Csente Júlianna „Hová lett..? c versét adta elő.

A Himnusz eléneklése után Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke nyitotta meg az ünnepséget, majd Dr. Aradszki András NFM államtitkár ünnepi beszéde hangzott el.

Szakál Tamás MBSZ elnök és Schmidt Csaba Tatabánya város polgármestere köszöntötte az ünnepség résztvevőit, ezután kitüntetések kerültek átadásra.

Az ünnepség hivatalos része a Bányász Himnusz eléneklésével zárult.

Az állófogadáson Zelei Gábor a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat elnöke mondott pohárköszöntőt.

(Az alábbiakban Rabi Ferenc megnyitójának és dr. Aradszki András ünnepi beszédének szerkesztett változatát közöljük.)

Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke

Jó szerencsét! Tisztelt Bányásznapi Ünnepség!

Tisztelt Államtitkár úr! Kedves bányász kollégák!

A 67. Központi Bányásznapi Ünnepség a 2009. évi után újra Tatabányán, a „szénre épült” városban kerül lebonyolításra. Szeretettel és tisztelettel köszöntöm a szénbányászat egykori központjából az ország bányászait, bányász nyugdíjasait, az iparág megjelent képviselőit, valamennyi kedves vendégünket, a sajtó megjelent munkatársait.

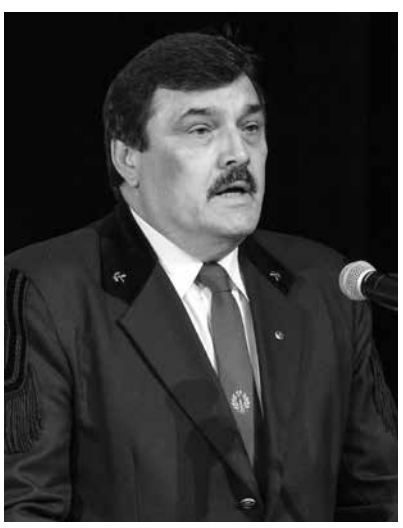

Köszönöm a város önkormányzatának és polgármesterének, hogy a 120 éve kezdődött tatabányai szénbányászat tiszteletére rendezvénysorozatot bonyolítottak, bonyolítanak le, emlékezve mindazokra, akik munkájukkal hozzájárultak Tatabánya fejlődéséhez, majd 70 évvel ezelőtt történt várossá nyilvánításához. Azokra a bányászokra, akik nap, mint nap több műszakos rendben, sokszor nehéz körülmények között dolgozva biztosították az ország energiaellátását. A Tatabányai Szénbányászati Tröszt 15-16 ezer alkalmazottat foglalkoztatott fénykorában, és szinte nem volt család a városban, amelynek ne lett volna valamilyen kötődése a bányavállalathoz, de voltak és vannak egyéb sikeres bányászati szakágazatok is, elsősorban az építőanyag-bányászati szakágazatban és a vízbányászatban.

Az ipar (főleg nehézipar) a munkavállalók 75%-át foglalkoztatta. A szénbányászatra épült a brikettgyár, cementgyár, karbidgyár és az alumíniumkohó termelése is.

De a bányásznapi ünnepségünk időpontja is Tatabányához kötődik. Röviddel a Tanácsköztársaság bukása után, 1919. szeptember 6-án a tatabányai bányaigazgatóság előtt szervezett bányászok tiltakoztak a kormány által drasztikusan megnövelt munkaidő és a szakszervezeti vezetők sorozatos letartóztatása ellen. A kivezényelt csendőrök a tüntetők közé lőttek, ennek következtében több munkás meghalt, sokan súlyosan megsebesültek. E tragédia emlékére 1950-től minden év szeptember 6-ára helyezték az Országos Bányásznap ünnepségeit.

Van Tatabányának egyéb üzenete is. Személyiségekre, innovatív, bányászat iránt elkötelezett egyéniségekre van szükség a sikerességhez. Ilyen volt Rehling Konrád, aki 1920 és 1942 között állt a MÁK Rt. tatabányai bányaigazgatósága élén és ilyen volt Gál István, aki 1953-tól haláláig, 1979-ig igazgatta a tatabányai szénbányák vállalatot és igyekezett különböző tevékenységekkel bővíteni a cég termelési tevékenységét (HALDEX-meddőhasznosítás, környezet-védelem, gépgyártás, víztisztítás, stb.).

(Folytatás a 2. oldalon)

Évfordulós „vitakör”

A 67. Bányásznap országos központi ünnepségén, Tatabányán, több beszédben is szóba került, hogy ez évben kerek évfordulót ünnepelhet néhány bányászati vállalkozás, egykori bányavállalat, de akár még ma is működő, akár már megszűnt tevékenységről van szó, az érintett települések lakói, az ott élő emberek büszkék lehetnek arra, hogy közük volt (van) ehhez az ősi szakmakultúrához.

A hivatalos rész utáni állófogadáson néhányan ezt a témát fejtegettük tovább, meglehetősen vegyes szakmai összetételben. Volt közöttünk egykori bányaüzem igazgató, volt bányamester, csapatvezető vájár, szakszervezeti vezető, kórustag, s bár a rálátásuk fókusza különbözött, a lényeget illetően azonos véleményen voltak. Úgy vélték, az évfordulók ünneplése, azon túl, hogy ébren tartja a szakmai lelkiismeretet, mellyel minden, foglalkozását hivatásként kezelő ember rendelkezik, ráirányítja a figyelmet a tradíciók megőrzésének és bemutatásának fontosságára.

Amikor naponta kell szembenéznünk azzal, hogy újabb és újabb bányászati ágazatok szűnnek meg – hangzott a legfőbb érv -, már nem elég elgondolkoznunk azon, hogy miként őrizhetnénk meg az utókornak ezt a számunkra és a nemzetgazdaság számára is fontos szakmakultúrát, hanem tenni kell érte.

A felvetés élénkké tette a beszélgetést.

Abban mindenki egyetértett, hogy a bányászat visszafejlesztése traumát okozott mindazoknak, akik művelői voltak, hiszen munkahelyüket vesztették, veszélybe került saját és családjuk megélhetése. Ezt a helyzetet kezelni kellett, ami helyi szinten nem volt könnyű, s komoly feladatot jelentett a tulajdonos – lett légyen állami, vagy magánkézben -, részére, és megfeszített munkát az érdekvédelem számára. A szakszervezetnek vitathatatlan érdemei vannak abban, hogy a probléma humánpolitikai részét sikerült majdnem teljes körűen rendezni. Átképzések, áthelyezések, nyugdíjazások enyhítették, mint megoldások a bányászcsaládok egzisztenciális gondjait.

Igen, ez így igaz – jutott közös nevezőre kis közösségünk -, de mi a helyzet a lelki traumával? Aki eljegyezte magát ezzel az embert próbáló, veszélyekkel teli, nehéz, de mégis gyönyörűséges hivatással, akinek a zsigereiben él a szakma minden fogása, egyszer csak kívül találja magát mindezen. Az élete más vágányon fut tovább, de a szíve ottmarad egy kicsit a régi helyen.

Ez is igaz – bólogattunk. – Habár előbb utóbb mindenki abbahagyja, mert kiöregszik. Jóllehet az egy békés átmenet, amire fel lehet készülni.

Egy kis csend állt be a diskurzusba, mintha mindenki a saját sorsán töprengene.

Hanem, ami azt illeti, hogy nem elég elgondolkodni, de tenni is kell valamit a bányászhagyományok ápolásáért - szólalt meg a csapatvezető -, az ránk nem érvényes. Ahogy a bányát bezárták, ennek már jó húsz éve, emléktáblát tettünk az üzemépület falára, s a belsejét emlékházzá alakítottuk át. Aki kíváncsi rá, megnézheti, hogy milyen szerszámokkal, védőfelszereléssel dolgoztunk.

Megjegyzése egyfajta büszkeségi hullámot indított el.

Mondták sorban, hogy bizony náluk is sokat tettek annak érdekében, hogy a hajdani bányászkodás nem merüljön feledésbe. Volt, akiknél bányászszobrot avattak, vagy lezártak egy vágatszakaszt és berendezték a bányászat termelési eszközeivel. Van, ahol szabadtéri múzeum hirdeti, hogy ez itt bányászközség volt valaha.

Na és a kultúra? – tette fel a kérdést a kórustag, s rögtön meg is válaszolta. – Nálunk sincs már bánya hosszú évek óta, de a bányászzenekarunk és a bányászkórus tovább élteti a hagyományt.

Hamar kiderült, hogy mindegyiküknél van, nem is egy dolog, ami megőrzi a szakmakultúrát a jövő generációnak.

Az, hogy mi otthon is jó szerencsét-el köszönünk, teljesen természetes.

Ez a lényeg! – csapott le a szóra az egykori bányaigazgató. – Először még csak itt-ott állítottak emléket a szakmának. Aztán az egyik bányászközség, látva, hogy a másikban emlékhelyet állítottak, elszégyellte magát, hogy ez neki még nem jutott eszébe. Gyorsan pótolta a hiányt. Ma már nem tudok olyan néhai bányásztelepülést mondani, ahol ne lenne az emlékezésnek megjelenési formája. Egyfajta belső igénnyé vált a tenni akarás, s ez meg is hozta az eredményét.

Terveztem, hogy elmondom, a BDSZ mennyi mindent tett azért, hogy ez így legyen. Szólnék a kongresszusi határozatról, amelyik kiemelt feladattá tette a hagyományőrzést. Elmondanám, hogy nyugdíjas alapszervezeteink hány helyen léptek fel kezdeményezően, hogyan szereztek partnereket, miként tárgyaltak a helyi önkormányzatok vezetőivel, megnyerve őket az ügynek, mennyi önkéntest mozgósítottak a megvalósításhoz. Beszélnék a bányásznapokról, a Borbála napról, az élen járók kitüntetéseiről, amely mind-mind a tradíciók megőrzéséről szólnak.

Mindezt el akartam mondani, de hirtelen elcsendesedett a tömeg, kezdődött a pohárköszöntő, ami átrendezte a sorokat, így a mondanivaló bennem maradt.

Leírom hát, hogy beszélgetésünk ne maradjon torzó.

És azt is leírom, hogy huszonöt éves az OMYA Hungária Kft, nyolcvan éves az oroszlányi szénbányászat, száz éves a mangánbányászat, száztíz éves az aknamélyítés és százhúsz éves a tatabányai szénbányászat.

Mert ennek apropóján kezdtük a fenti beszélgetést, melynek egynémely konklúziója másnak is tanulságul szolgálhat.

Hámori István Péter
a Bányamunkás főszerkesztője

Rabi Ferenc ünnepi megnyitó beszéde

(Folytatás az 1. oldalról)

És ilyen volt a későbbiekben Schalkhammer Antal egyéni országgyűlési képviselő, a BDSZ volt elnöke, akinek már a szénbányák bezárása, a szerkezetváltás nehéz időszaka jutott, képviselősége időszakában.

Majd Tatabánya következő parlamenti képviselői is támogatást adtak a bányászok szociális biztonságának megteremtéséhez, Bencsik János államigazgatási pozíciójában vertikális szemlélettel európai kitekintésű cselekvési terveket menedzselt.

A bányászat haladó hagyománya volt a verseny- és a szabadidő sport, a kultúra és az oktatás-képzés támogatása. Ezen területek eredményei ismertek voltak külföldön is.

Ugyanakkor azt sem szabad elhallgatni, más szénbányavállalatok néha „görbe szemmel" nézték, hogy a fejlesztési források „nagyobb tortaszeletben" érkeztek a tatabányai vállalathoz.

A brennbergi barnaszén kitermelésével kezdődött 264 évvel ezelőtt az új ipari fejlődési szakasz Magyarországon, amely sajnos napjainkban zárul az utolsó mélyművelésű szénbányák bezárásával.

Elmondtuk a 14 évvel ezelőtti tatabányai ünnepségünkön is, hogy az ellátásbiztonság, tüzelőanyag diverzifikáció, külkereskedelmi mérleg, és ami számunkra a legfontosabb, az iparágban történő foglalkoztatás indokolja új modern, környezetbarát lignitbázisú erőművi blokk építését a mátrai területen. Amennyiben ez nem valósul meg, a magyar szénre épülő villamosáram-termelés hamarosan ipartörténeti emlék marad, de 2025-ig, 30-ig a Mátrai Erőmű és annak két bányája jelenlegi ismereteink szerint működni fog, munkát biztosítva a bányászoknak.

Ez évben ünnepeltünk Selmecbányán is. Méltóságteljes rendezvényt szervezett a 125 éves Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, megemlékezve a Bányászati és Kohászati Lapok első számának 150 évvel ezelőtti megjelenéséről is.

Köszöntjük a 25 éves OMYA Hungária Kft-t, ahol a termelés modernizációja és jelentős termelékenységnövekedés zajlott le.

1917. augusztus 30-án, 100 éve egy szénkutatásra telepített lejtősaknával mangánérc telepet harántoltak Úrkúton. Ezt az időpontot tekinthetjük a mangánérc bányászat kezdetének, amely sajnos a múlt év végén meg is szűnt. Emlékhely létrehozását a tudományos, technikai kulturális érték megőrzését támogatjuk, akárcsak a szervezett aknamélyítés 110 éves múltjának bemutatását.

1937 szeptemberében, azaz 80 éve kezdődött az oroszlányi szénbányászat, utolsó aknáját, Márkushegyet bezárták.

Adódik a kérdés, hogy lehet-e új szakasza a magyar bányaiparnak, várható-e jelentősebb befektetések megvalósulása, új, termelékeny munkahelyek megjelenése? A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium újra vitára bocsátotta az Energetikai Ásványvagyon-hasznosítási és Készlet-gazdálkodási Cselekvési Tervet és a hozzá kapcsolódó Stratégiai Környezeti Értékelést. A terv intézkedéseket fogalmaz meg az ásványvagyon-nyilvántartásról, az adatkezelésről, a kutatás-fejlesztésről, mintaprojektekről, a szakmakultúra fenntartásáról, az oktatásról, az intézményi rendszer biztosításáról, a bányajáradék számításának egyszerűsítéséről, a geotermikus energiahasznosítás bővítéséről. Az elképzelések gyakorlati megvalósítása – amelyet már nagyon várunk - segítheti az új, sikeres bányászati időszak elindítását, amelyhez hozzájárulhat a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat tevékenysége, és hozzájárulhatnak a tudásközpontok is.

Gratulálok az Miskolci Egyetem oktatóinak ahhoz, hogy jelentős összegeket nyertek el az Európai Bizottság pályázati kiírásain. Bízom benne, hogy a kutatási, fejlesztési eredmények megjelennek a termelési folyamatokban is.

A természeti erőforrások hasznosításához kell a bányászati szaktudás, tapasztalat, kell a szakképzett munkaerő. Ma már a vállalkozók arról panaszkodnak, hogy jelentős munkaerőhiány alakult ki. Ennek egyik okozója az is, hogy a több műszakban dolgozók, a fúrótoronynál és a szénkülfejtésen munkát vállalók életpályájukat nehezen tudják elképzelni úgy, hogy 65 éves korukig megfelelő fizikai állapotban képesek ellátni feladataikat, nyugdíjazásukig folytatni szakmai pályafutásukat. Ezért inkább a fiatalok pályát módosítanak. Sajnos még mindig nem született megállapodás a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumán a jelentős egészségkárosodással járó, nagymértékű fizikai és pszichés megterhelést okozó munkakörülmények között, több műszakban dolgozók kedvezményeinek szabályozásában.

Nagyon várják az érintettek a kedvezőbb feltételeket biztosító új szabályozást.

A 67. Bányásznapon reményemet tudom csak kifejezni, hogy a Cselekvési Tervek gyakorlati megvalósítása, a kutatás-fejlesztés és innováció megőrzi iparágunk lecsökkent számú munkahelyeit és újakat, magas hozzáadott értéket termelőket hoz létre, amelyek tisztességes jövedelmeket és jó életminőséget biztosítanak az általunk képviselteknek a bányászat különböző szakágazataiban, a szén, lignit, kőolaj- és földgázkitermelésben, a kőfejtés, a homok, a kavics, az agyag, vegyi ásvány, tőzeg, fémtartalmú érc és egyéb bányászat, valamint a szolgáltatások területén.

„Szerencse fel, szerencse le,
ilyen a bányász élete."

mondja a himnuszunk, abban bízom, hogy most már a „fel" szakasz következik, és ennek reményében nyitom meg a 67. Központi Bányásznapi ünnepséget.

Dr. Aradszki András, az NFM államtitkára

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Bányászok! Kedves Vendégek!

Nagy tisztelettel köszöntöm a 2017. évi Központi bányásznapi Ünnepségen a bányászati szervezetek és az államigazgatás jelen lévő vezetőit és meghívottjait, az ünneplő bányászokat és hozzátartozóikat, továbbá a sajtó képviselőit. Külön szeretném köszönteni a Jó szerencsét Emlékévet megrendező tatabányaiakat, a hazai bányászat Tatabánya és környéke munkavállalóit, és családtagjaikat, valamint tatabánya megyei jogú város elöljáróját.

Mindenekelőtt, engedjék meg, hogy dr. Seszták Miklós miniszter úr üdvözletét tolmácsoljam. A bányászatot, annak múltját, jelenét és jövőjét, két, fontos megközelítésben érdemes szemügyre venni. Egyrészt az állami célok és intézkedések, másrészt az iparág, a szakmából élő városok és bányászok oldaláról. Az elmúlt időszakban a két oldalt minél eddiginél nagyobb összhangra törekvés jellemezte. A gondoskodó, szolgáltató állam létrehozása ténylegesen a polgári kormányzással vette kezdetét, olyan stratégiai célokat határoztunk meg, amelyek az ország felemelkedését szolgálják. Miközben a szocialista kormányok a rendszerváltozás előtti hagyományokon alapuló hitelfelvételekkel és az állami vagyonelemek értékesítésével igyekeztek fenntartani a fejlődés látszatát, valójában a csőd szélére sodorták hazánkat. A 2008-as gazdasági világválság pedig kész volt megadni a kegyelemdöfést. Mindezekből okulva világossá vált, hogy szakítani kell a régi gyakorlattal, hiszen a jövőben csak a stabil, és versenyképes gazdasággal bíró, a valós értékekre építeni képes országok maradhatnak talpon. Ezért a polgári-keresztény-demokrata kormány számára elsődleges volt az ország gazdasági stabilitásának elérése, az adósságok visszafizetése és a stratégiailag meghatározó vagyontárgyak visszaszerzése, állami tulajdonlása.

E mellett nélkülözhetetlenné vált, hogy új alapokra helyezzük az ország ipari szektorát, amely ellenállóvá teszi hazánkat a változékony piaci mechanizmusokkal szemben. Kiszámítható és mértéktartó költségvetéssel továbbra is törekszünk, hogy a jövőorientált iparágak számára megfelelő gazdasági környezetet teremtsünk, a beruházásokhoz, a vállalati fejlesztésekhez az innovációkhoz, a munkahelyek megőrzéséhez és bővítéséhez.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A hazai gazdaság megfelelő ütemű és fenntartható növekedésének alapja az ipar fejlődése, melyre kedvező hatással van a dinamikusan bővülő hazai építőipar. Idén az első negyedévben több mint ezermilliárd forintnyi beruházás valósult meg, ez harmincnégy százalékkal magasabb érték, mint az előző év azonos időszakában. A beruházások növekvő számának köszönhetően, idén júniusban, az EU-s tagállamok közül Magyarország érte el a legnagyobb bővülést az építőipari termelés tekintetében, ami 27,2%-al magasabb volt, mint egy évvel ezelőtt. Az ágazat ez évi felfutására már tizenkét éve nem volt példa. A családi otthonteremtési kedvezmények és a lakásépítés csökkentett általános forgalmi adójának köszönhetően jelentősen nőtt a lakásépítési engedélyek száma. Az ágazat 0,5% ponttal járul hozzá a bruttó hazai termék éves növekedéséhez. Az építőipari fejlesztésekhez szükséges nyersanyagot részben a hazai bányászat biztosítja, amely támogatja az ország gazdasági erősödését. A kitermelési volumen mérlegét alapvetően a kavics, a homok és az agyag mennyiségének 2014-2016 közötti nagyobb mértékű csökkenése befolyásolta. A jelentősebb aggregátumok, mint pl. a bazalt és a dolomit, mészkő termelése stagnált, míg az andezité kis mértékben emelkedett. A hazai bányászat, azonban nem csak termeléssel járul hozzá a magyar gazdaság fejlődéséhez, hanem bevételeket is generál az állam részére, a bányajáradék következtében. 2016-ban összesen több mint 27,6 milliárd forint került bányajáradék befizeti számlára, a hazai nyolcszázötvenkilenc vállalkozótól. Ez az összeg elmaradt ugyan a korábbi évek befizetési nagyságától, ugyanakkor látni kell, hogy a kitermelést jelentősen befolyásolják a piaci tényezők.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A 2008-as gazdasági világválság miatt a bányászati befektetések globálisan megtorpantak, ami alól nem jelentett kivételt hazánk sem. 2008-ról 2009-re harminchárom százalékkal csökkent az iparági befizetés. A válság hozadékaként 2014-ig a korábbi kitermelési volumenhez képest érdemi csökkenés volt tapasztalható. A földgáz termelése pl. negyven százalékkal, a kőolajé negyvenöt százalékkal csökkent az előző tíz évhez képest. A negatív trend a földgáz esetében 2016-ban fordult meg, az előző évhez viszonyítottan öt százalékos emelkedéssel. A kőolaj termelése viszont 2014 óta folyamatosan növekszik, 2016-ban 2014-hez képest huszonegy százalékkal több volt a kitermelés. Fontos piaci körülmény az is, hogy a 2014-2016 közötti olajválság még mindig árnyékot vet a beruházások felfuttatására. Mindazonáltal a magyar kormányzat a hazai ellátásbiztonság és az energetikai importfüggőség csökkentése érdekében a meglevő piaci feltételeket ellensúlyozandó intézkedéseket tett a szekuláris beruházások ösztönzésére. 2015-ben az országgyűlés tizenkét százalékról két százalékra csökkentette a nem konvencionális földgáz kitermelése után fizetendő bányajáradékot, 2016-ban pedig a szénhidrogén koncessziókra vonatkozóan mérsékeltük a minimális bányajáradékot, tizenkilenc százalékról tizenhat százalékra. 2013-ra sikerült olyan koncessziós rendszert felállítanunk, és működtetni Magyarországon, amely amellett, hogy összhangban áll a nemzetközi gyakorlattal, figyelemmel van a befektetői igényekre, reális feltételeket támaszt feléjük. A hazai piacon teljesen újnak számító vállalkozások megjelenése mellett jó hír, s egyúttal a kormányzati intézkedések és a koncessziós rendszer eredményességének igazolása, hogy a befektetői visszajelzések is pozitívak. A siker pedig az állami bevételeink gyarapodásán is meglátszik.

Aradszki András ezután a koncessziós rendszer eredményeiről szólt, majd rátért a folytatásra.

- A 2017-ben elindított öt bányászati pályázati körben ismét tíz, kilenc szénhidrogénes és egy geotermikus terület szerepel a felhívásban. Kormányzati célunk továbbra is a hazai ásványkincsvagyon gazdaságos, és környezetkímélő hasznosítása. Ennek megfelelően tervezzük a bányavállalatok érdeklődésére reflektáló, újabb, elsősorban szénhidrogénes és geotermikus területek meghirdetését, a koncessziós jog megszerzése érdekében. Ezen kormányzati célkitűzésünk megvalósítását felkészült szakember gárdájával évek óta tevékenyen támogatja a 2017-től a korábbi bányászati intézmények összeolvadásával létrejövő, új néven működő modern bányászati és geológiai szolgálat, a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat (MBFSZ).

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Fontos eredménynek tekintjük, hogy a kormány 2015-ben elindított bürokráciacsökkentési programja során lefolytatott egyeztetések lezárásaként, úgy született döntés a Magyar Földtani és Geofizikai Intézetnek Magyar Bányászati és Földtani Hivatalba történő beolvadásáról, hogy megőrizhetjük a bányászati háttér-intézményrendszer önállóságát, biztosítva, ezzel a speciális felkészültséggel, és gyakorlattal rendelkező szakemberek megtartását.

Az Államtitkár úr ezt követően részletesen szólt az újonnan megalakult Szolgálat feladatairól, s ennek hatásairól, majd így folytatta:

- Úgy vélem, hogy az új szolgálat révén teljesülnek a szakma esetében is az elvárt kormányzati célok, a hatékony közfeladat ellátás valamint a polgár és a vállalkozások adminisztratív terheinek további csökkentése. Emellett a hazai bányászati rendszer alkalmas marad arra, hogy kellő időben, és megfelelő módon, s mindenekelőtt, az ország érdekeit szem előtt tartva, tudjon reagálni mindazon kihívásokra, amelyek az ásványi nyersanyag vagyon védelmét, a stratégiai célú felhasználását éri. A hazai bányászat versenyképessége és fenntarthatósága jegyében azonban még további lépéseket kell tennünk. Egyrészt, a bányanyitások esetében továbbra is keressük az új megoldásokat és a rendelkezésre álló eszközökkel, valamint az MBFSZ támogatásával biztosítjuk a bányász szakma számára a piaci alapú bányászati beruházások megvalósíthatósági kereteit, a szakma és a szakmakultúra megőrzését. Másrészt, örömmel jelentem, hogy elindultak az 1993-ban többször módosított, jelenleg hatályos bányászatról szóló törvény megreformálását célzó szabályozási egyeztetések. Bízunk benne, hogy az iparág képviselőinek aktív közreműködésével, az előttünk álló hónapokban jó ütemben fogunk előrehaladni egy egységes, nemzetközi gyakorlatoknak megfelelő korszerű bányászati szabályozás irányába.

Tisztelt Hölgyeim és uraim!

Nagy öröm számomra, hogy az idei Bányásznapot, Tatabányán, a város és a térség bányászainak vendégeként ünnepelhetem. Úgy vélem, hogy az októberben záródó Jó szerencsét Emlékév programjai méltó keretet adtak a térségben százhúsz éve elkezdődött szénbányászat megünneplésének. Ezért elismerés és köszönet illeti a szervezőket, a gondos előkészítésért és munkájukért, a helyieket közreműködésükért és mindazon résztvevőket, akik szerepvállalásukkal erősítették a programsorozat kivételes jelentőségét. Tatabánya várossá válásának idei, hetvenedik évfordulója alkalmából kívánom Önöknek, hogy a rend-

szerváltozás óta nehéz éveket megélt egykori bányászváros helyi problémáira mielőbb megoldást nyújtsanak a Modern Városok keretében biztosított kormányzati források és a nyomukban megújuló fejlesztések. Közlekedés-fejlesztés, az Ipari Park bővítése, az Árpád gimnázium átalakítása, új piac és vásárcsarnok, a megújuló megyek könyvtár, a létesített fedett uszoda és új kézilabda csarnok mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy Tatabánya önálló gazdaságfejlesztési központ és vonzó célpontja legyen a befektetéseknek, munkáltatóknak és munkavállalóknak, és az itt élőket szolgálja. A város bányászati múltja országunk ipartörténetének fontos eleme. Ezért bízunk benne, hogy a hagyományok mellett sikerül megőrizniük mindazon építészeti értékeket is, melyekre büszkék a tatabányaiak. Csak példaként említem a Szent Borbála kórházat, a régi bányakórház főépületét, s a tiszti kaszinót.

Végezetül szeretném elmondani, hogy elismeréssel adózunk az iparág valamennyi képviselőjének, fáradhatatlan helytállása előtt. A bányásztársadalom kitartását, áldozatos munkáját, a központi bányásznapi ünnepség alkalmából tisztelettel megköszönöm. Külön megtiszteltetés számomra, hogy a mai ünnepség keretében miniszteri kitüntetéseket adhatok át a szakma jeles képviselőinek. Hivatásuk iránti elkötelezettségük megőrzéséhez további jó egészséget, a hazai bányászatban rejlő lehetőségek kihasználásához pedig mindannyiuknak hatékony párbeszédet és eredményes szakmai munkát kívánok. Jó szerencsét!

Kitüntetettjeink

A 67. Bányásznap alkalmából

„ Kiváló Bányász" kitüntető cím kitüntetésben részesült

Bak Tibor az O&G Development Central Kft. Terepi termelés egység Gázgyűjtő-előkészítő berendezés és kútkezelője. **Bánhegyi Andrea** a MOL. Nyrt. Kutatás-Termelés Dél-magyarországi Termelés Algyő Termelés technikusa. **Boros Ferenc** a BAUMIT Kft. Mészkő külfejtés Szilárdásvány kitermelő gépkezelője. **Csesztregi Tibor** a MOL. Nyrt. Kutatás-Termelés Dél-magyarországi Termelés Algyő Termelés operátora. **Demeter Tibor** a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya Termelési Osztály szakvezetője. **Farkas Lajos** a Readymix Lesence Kft. termelésirányítója. **Gyarmati Gyula József** a NITROKÉMIA Zrt. gépkezelő, karbantartója. **Győrfi Károly** a Rotary Zrt. Fúró és kútjavító berendezések főfúrómestere. **Hege Dezső** az EOSZÉN Kft. földalatti termelő vájára. **Juhász László** a Duna-Dráva Cement Kft. Sejci Bányaüzem dömpervezetője. **Kardos Benő** a MOL. Nyrt. Kutatás-Termelés Dél-magyarországi Termelés Algyő termelőmestere. **Kányási Csaba** a MOL. Nyrt. Kutatás-Termelés Észak-magyarországi Termelés Kisújszállás Gázüzem műszakvezetője. **Komáromi Lajos** a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya Gépészeti Karbantartó Osztály Szállítóberendezés főszerelője. **Kopecskó József** a Kvarc Ásvány Kft. bányamestere. **Kovács István** a COLAS Északkő Kft. Recsk és Gyöngyössolymos üzem üzemvezetője. **Kovács József** a Lasselsberger Hungária Kft. vezető szerelő, TMK műszakvezetője. **Kőszegi László** az MB 2001 Olajipari Szolgáltató Kft. speciális villanyszerelője. **László Zoltán** a MECSEKÉRC Környezetvédelmi Zrt. Építési Bányaműszaki Osztály bányaapáti gépkezelője. **Mészáros István** a Mátrai Erőmű Zrt. kotrómestere. **Miklós Róbert Levente** az Észak-Dunántúli Vízmű Zrt. Víztermelő Bányaüzem Földalatti bányaiparosa. **Nagy Nándor** az Omya Hungária Kft. nehézgépkezelője. **Papp László** a Magyar Földgáztároló Zrt. ZSANAI Földalatti Gáztároló műszakfelelőse. **Papp Tibor** a Perlit 92' Kft. kotrómestere. **Rácz László** a MOL Nyrt. Kútmunkálati Tervezés Kútmunkálati anyagszakértője. **Szabó László** a Mátrai Erőmű Zrt. Visontai Különleges gépjárművezetője. **Takács Attila** a Mátrai Erőmű Zrt. Visontai Termelési Főosztály szakvezetője. **Tolnai József** a GEOINFORM Kft. Felszíni Kútszervizek Senior csoportvezetője. **Tóth János** SADE Magyarország (volt AKNABAU) Kft. művezetője. **Varga Imre** az O&G Development Central Kft. termelőmester helyettese.

„Miniszteri Elismerő Oklevél" kitüntetésben részesült

Barancsi Péter a BAZ Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály Bányafelügyeleti szakügyintézője. **Dr.Czigányné Bauer Beáta** a Rotary Fúrási Zrt. Gazdasági Divízió Gazdasági igazgatója. **Dr. Debreceni Ákos** a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar Intézeti tanszékvezetője, dékán-helyettes. **Debreczeni Márta** a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya Termelési Osztály főtechnológusa. **Gaburi Imre** a MECSEKÉRC Környezetvédelmi Zrt. Földtudományi Osztály Dokumentációs csoportvezetője. **Horeczky Veronika** a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, Bányászati és Járadék-bevallási Osztály Bányafelügyeleti főmérnöke. **Kovács Attila Csaba** a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, Geofizikai Kutatási Főosztály Főosztályvezetője. **László Mihály** a Pest Megyei Kormányhivatal Bányafelügyeleti Főosztály Bányafelügyeleti mérnök, vezető főtanácsosa. **Molnár Gyula** a Mátrai Erőmű Zrt Bükkábrányi Bányaüzem Vill. Üzemeltetési Osztály Vezető elektrikusa. **Szabó Zoltán** a Jász-Nagykun Szolnok Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály Bányafelügyeleti főmérnöke, vezető főtanácsosa.

A Magyar Bányászati Szövetség Elnöksége **Dr. Takács Gábor** úrnak, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar Olajmérnöki Intézeti Tanszék professzorának a szénhidrogén-bányászati és geotermikus kutatások-, valamint az olaj és gázipari mérnökképzés területén – hazai és nemzetközi szinten – kiemelkedően sikeres tevékenysége, szakmai életútja elismeréseként a **„Magyar Bányászatért" arany emlékérem kitüntetést adományozta.**

Fekete István úrnak az EOSZÉN Kft. ügyvezető igazgatójának, a hazai szén és bauxitbányászatban végzett több évtizedes kiemelkedő szakmai munkássága-, a még egyetlen hazai mélyműveléses barnaszénbányászat működtetésében kifejtett sikeres tevékenysége elismeréseként a **„Magyar Bányászatért" „ezüst" emlékérmet adományozta.**

Jeles alapítási évfordulójuk alkalmából a „Magyar Bányászatért" jubileumi plakett kitüntetésben részesült:

125 éves jubileuma kapcsán az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület, **Dr. Nagy Lajos** elnök úr; 25 éves jubileuma kapcsán az OMYA Hungária Kft, **Dr. Vágvölgyi Sándor** ügyvezető igazgató úr.

Bányász Szolgálati és Bányamentő Szolgálati Oklevél kitüntetésben részesült

60 éves szolgálati jubileuma alkalmából **Dr. Horn János** BDSZ elnöki főtanácsadó.

50 éves szolgálati jubileuma alkalmából **Dr. Gagyi Pálffy András** az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület igazgatója.

45 éves szolgálati jubileuma alkalmából **Dr. Tihanyi László** a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar volt Dékánja emeritus Professzorra.

40 éves szolgálati jubileuma alkalmából **Kövesdi Alajos** a KVARCHOMOK Kft. száraz osztályozó vezetője. **Miklós Gyula** Rotary Fúrási Zrt. munkaügyi szakértője. **Tímár Sándor** a Rotary Fúrási Zrt. hegesztője. **Viraszkó László** Colas-Északkő Bányászati Kft a Gyöngyössolymos üzem bányászati gépkezelője.

35 éves szolgálati jubileuma alkalmából **Fehér Ernő** a Bányavagyon-hasznosító Nonprofit Közhasznú Kft. szénbányászati üzletág vezetője. **Gáti József** Üveg-Ásvány Kft. gépkezelője. **Gombás Attila** Mecsekérc Zrt. villanyszerelője. **Ihász Sándor** Baranya Megyei Kormányhivatal bányafelügyeleti főmérnöke. **Kiss Károly** GEOINFORM Mélyfúrási Információs Szolgáltató Kft. Felszíni Kútszervizek csoportvezetője. **Nagy Gyula Zsolt** a Bányavagyon-hasznosító Nonprofit Köz-hasznú Kft diszpécsere. **Noltész József** Nitrokémia Zrt Gyöngyösorosz bányaüzem vezetője.

30 éves szolgálati jubileuma alkalmából **Bárczi Zsolt** a GEOINFORM Mélyfúrási Információs Szolgáltató Kft műszerész technikusa. **Dr. Havasi István** Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar docense. **Krecsméri Károly** Magyar Földgáztároló Zrt. műszakfelelőse. **Lamos Jenő** BAZ Megyei Kormányhiv bányafelügyeleti főmérnöke. **Matók Gyula** a Lasselsberger Hungária Kft. Nyékládháza TMK motorszerelője. **Dr. Palicz András** a Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály, Bányászati Osztály bányakapitánya. **Remeczki Ferenc** az MB 2001. Olajipari Szolgáltató Kft. ügyvezető igazgatója. **Rőczeyné Takács Anikó** Veszprém Megyei Kormányhivatal bányafelügyeleti mérnöke. **Szabó Endre** Perlit 92 Kft. műszakvezető aknásza. **Tóth József** a BAZ Megyei Kormányhivatal bányafelügyeleti főmérnöke.

25 éves szolgálati jubileuma alkalmából **Eper Gábor** Veszprém Megyei Kormányhivatal bányafelügyeleti szakügyintézője. **Sárvári Péterné** a BAZ Megyei Kormányhivatal bányafelügyeleti főmérnöke.

15 éves bányamentő szolgálati jubileuma alkalmából **Szűcs János** a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányaüzem vájára.

15 éves szolgálati jubileuma alkalmából **Leskó Tiborné** a BAZ Megyei Kormányhivatal bányafelügyeleti ügykezelője.

10 éves bányamentő szolgálati jubileuma alkalmából **Szabadi Gábor** a Vértesi Erőmű Zrt Márkushegyi Bányaüzem gépészeti vezetője.

10 éves szolgálati jubileuma alkalmából **Pálinkás Zoltán** Észak-dunántúli Vízmű Zrt. Tatabánya műszaki vezetője.

Szakszervezeti kitüntetések

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a településen élő aktív- és nyugdíjas bányászközösségek támogatásáért, a bányász emlékek és hagyományok ápolásáért a helyi szervezetek javaslatára emléklapot és ezüst bányászgyűrűt adományozott **Spergelné Rádl Ibolya** asszonynak, Gánt község polgármesterének. **Schmidt Csaba** úrnak Tatabánya város polgármesterének. **Maksa Mátyás** úrnak Ecséd község polgármesterének.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a bányász kulturális örökség és hagyományőrzés terén végzett kiemelkedő munkásságának elismeréseként **Művészeti Nívódíjat** adományozott az **Oroszlányi Bányász Népdalkör és az kórus vezetője Aranyosi Éva** részére. A **Sajógyöngye Népdalkör** és a kórus vezetője **Orosz Marianna** részére. **Csente Julianna** írónő részére.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöke Elismerő oklevelet adományozott, kiemelkedő munkássága elismeréséül **Mészáros Károly részére.**

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a szakszervezeti tagság, a munkavállalók és nyugdíjasok érdekeinek védelme és képviselete terén végzett kiemelkedő, több évtizedes tevékenysége elismeréséül **70. születésnapja** alkalmából BDSZ Kongresszusi Ezüst Emlékérmet adományozott **Vasas Mihály** a BDSZ Tatabányai Szövetség elnöke részére.

Dorogi bányászünnep

A Dorogi Bányász Szakszervezeti Szövetség augusztus 28-án – immár hagyományosan - a József Attila Művelődési Házban rendezte meg a 67. Bányásznap nyitó ünnepségét.

Szepesi Zsuzsanna szavalata indította a programot, aki saját versét mondta el. Dorog város polgármestere, Dr. Tittmann János nyitotta meg az ünnepséget. Őt követte Glevitzky István a Dorogi Bányász Kultúráért Alapítvány kuratóriumi elnöke, a rendezvény szónoka, majd az elismerések és kitüntetések átadása következett, melynek keretében Farda István BDSZ Kongresszusi Emlékérmet, ötvenen emléklapot és a korsót vehettek át a jubileumi szakszervezeti tagságért.

Ezt követően – a szakszervezeti szövetség tradícióinak megfelelően - anyagi támogatások átadására került sor. Összesen negyvenöten részesültek a BDSZ, Dorog város Önkormányzata valamint Glevitzky István egyéni adakozása által biztosított összegben.

„Itt maradt egy korsónk!" - kezdte Krempf András a Bányász Szakszervezeti Szövetség újonnan megválasztott elnöke, majd elismerően szólt Wagner Ferencről, az előző elnökről, aki 1990-től töltötte be ezt a tisztséget, de betegsége nem tette lehetővé, hogy a továbbiakban ellássa az elnöki teendőket. Az asztalon maradt korsó – mely későbbiekben kerül a tulajdonosához – méltó módon szimbolizálta Wágner Ferenc szakszervezeti életútját, a Szövetségben végzett eredményes tevékenységét, a tagság szeretetét és megbecsülését.

A rendezvény a Bányászhimnusz közös eléneklésével fejeződött be. Közreműködött a Tokodaltárói Bányász Kórus.

A bányásznapi ünnepségen részt vett dr. Horn János BDSZ elnöki főtanácsadó és Gaál Gábor a BDSZ tanácsosa.

Közösen ünnepeltek

Ormosbánya Községi Önkormányzat, az Ormosiak Baráti Köre és az Ormosbánya Megújhodásáért Közalapítvány a Bányásznappal összekapcsoltan ünnepi programot szervezett.

A megnyitót Sike Ferencné polgármester asszony és Viszoczky Sándor kuratóriumi elnök tartotta. Üdvözlő beszédet Rabi Ferenc a BDSZ elnöke mondott.

A program keretében emlékmű és kopjafa koszorúzásra és Bányász Emlékház avatására is sor került. Az emlékházat Sike Ferencné, Ríz Gábor országgyűlési képviselő és Rabi Ferenc avatta fel, Viszoczky Sándor emléklapot adott át a tárgyi adományozóknak. Az ünnepség alatt közreműködött a gyöngyösi Bányász Fúvószenekar.

Az aknamélyítés megkezdésének 110. évfordulója

Ajkán a Bányásznapi megemlékezések szeptember elsején a Bányászati Múzeumban kezdődtek. A megjelentek az ajkai bánya balestben elhunytak emlékére állított kopjafánál helyezték el a megemlékezés koszorúit.

Majd a 110 éve indult magyarhoni aknamélyítés emlékére emelt emlékoszlop felavatásával folytatódott, melynél Tóth Árpád nyugalmazott vezérigazgató mondott beszédet.

„Száztíz éve annak, hogy egy maroknyi német aknamélyítő szakmunkás egy Hannebeck Frigyes nevű bányatechnikussal megjelent a Zsil völgyben és elkezdte az első nagymélységű függőleges akna mélyítését. Ez a függőleges akna volt abban az időben a legmélyebb, de már az első aknánál bebizonyosodott az aknamélyítők szomorú sorsa, ugyanis mélyépítés közben sújtólégrobbanás történt. Nyolc bányásztársunk maradt ott 1909 júniusában." - emlékezett a vállalat volt vezetője.

Az emlékoszlop márványtáblája is erre a szomorú bányászsorsra emlékeztet: „Emlék azoknak, akik ezt a szakmát művelték, szomorú megemlékezésül azokról, akik a munkájuk során életüket vesztették." Felsorolva annak a tizenöt bányásznak nevét, akik a közép-dunántúli munkáknál szenvedtek munkahelyi halálos balesetet. A neveket a hagyományos klapocska hangjaival kísérve olvasták fel.

Az aknamélyítők dorogi-tatabányai terület a Bakonyi Üzemigazgatóság volt dolgozói a Bányász Szakszervezet, a Hagyományőrző Egyesületek és a Bányász Kulturális Egyesület képviseletében helyezték el a megemlékezés koszorúit. Az ünnepségen a Borostyán Férfikar hangjai kísérték a koszorúzási ceremóniát.

Az ünnepség a Padragi Bánya emlékhelyén folytatódott, ahol Gögös Zoltán és Rig Lajos országgyűlési képviselők, Dr. Horváth József alpolgármester, önkormányzati képviselők, civil szervezetek képviselői helyezték el a megemlékezés virágait az emlékműnél.

A padragkúti Művelődési Házban közel 150 fő részvételével emlékeztek a 67. bányásznapról és a 110 éves aknamélyítők történetéről. Tóth árpád méltatta a bányásznapot. „A magyarhoni aknamélyítés története" címmel megjelent könyvén keresztül ismertette meg a hallgatóságot a vállalat munkájával. Bemutatta a tevékenységük fejlődését, sokrétű munkáit Magyarországon, majd a világ több országában végzetteket. Könyvében megemlékezik a vállalat 1991 évi felszámolásáról is. Szívszorító gondolatait írja le: „A vállalati élet nyolcvanöt éve alatt igen sok szakember nevelődött ki, vitte előrébb a céget,a mindenkori feladatának szívvel-lélekkel eleget téve. Családok ezreinek biztosított nem száraz kenyeret a különleges feladatok ellátását igénylő munka. Összefogott közösségek alakultak ki, végezték nagy szakértelemmel és odaadással azt a szép munkát, amit a bányászok mélyépítésnek, s az építők bányászatnak tekintettek."

Az évfordulóra az aknamélyítés történetét bemutató kiállítást állítottak össze a Paksa és a Bencsay házaspár és Varga György segítségével - „Életképek a Bakonyi körzet dolgozóinak életéből" címmel. A gazdag kép és dokumentum anyaga méltó emléket állított a szakmának. A rendezvény baráti beszélgetéssel folytatódott, igazolva Katona Tamás gondolatát: „Boldog az a közösség, amelynek igazi ünnepe van."

Köszönetünket fejezzük ki a rendezvény kiemelt támogatóinak, a Bányász Kultúráért Alapítványnak, a Területi Művelődési Intézmények Egyesületének és az Emberi Erőforrások Minisztériumának.

A rendezvény szervezője és házigazdája a Bányász Kulturális Egyesület és a Padragi Bányász Hagyományőrző Kör volt.

Oravecz Edit és
Blaskó Sándor elnök

Tizenhárom éve bányanélküli Bányásznap Ajkán

Szeptember első vasárnapja immár hatvanhetedik éve a magyar bányászok napja. Ezen a napon ismét együtt emlékeztek, s visszatekintettek a megtett útra. A bányászok rangos eseményén Ajka városa is a tisztelet és megbecsülés jeleként köszöntötte a föld mélyének egykori munkatársait, a szén kitermelőit, felszínre hozóit, akik egész életüket a bányászat szolgálatában tevékenykedve ma már megérdemelt pihenésüket töltik.

Bányászcsaládok, rokonok, ismerősök, barátok – több százan – vettek részt az ünnepségsorozaton, ahol Ajka város önkormányzata támogatásával az Ajkai Bányász Nyugdíjas Szakszervezet, a Padragi Bányász Nyugdíjas Szakszervezet, a Bányászokért Alapítvány Kuratóriuma, a Padragi Bányász Hagyományőrző Kör, a Csingervölgyért Egyesület, a Bódéért Hagyományőrző Egyesület, az Ajkai Bányász Hagyományőrző Klub, a Bányász Kulturális Egyesület és a Nagy László Városi Könyvtár és Szabadidő Központ szervezésében tartották a 67. bányásznapi ünnepséget.

Szombaton reggel az Ajka Városi Bányász Fúvószenekar rendezett zenés ébresztőt a város különböző pontjain. Pattogós indulóikkal, az alkalomhoz illő dallamaikkal körbejárták Padragkút, Ajka belváros, a Bányásztelep, valamint Csingervölgy utcáit.

Koradélután a város központjában, a Hild-parkban, az 1984-ben felállított, Marton László szobrászművész által alkotott bányászemlékműnél hajtottak fejet és emlékeztek az egykor virágzó iparágra, azokra a bányászokra, hősies munkájukra, akik nap mind nap leszálltak a föld alá. Az emlékműnél a Padragi Bányász Férfikórus adott műsort, majd Osváth Imre költő, aki a Bányásznap előtt ünnepelte 89. születésnapját, szavalta el bányászversekből összeállított műsorcsokrát. A Tiszteljétek a bányászt! című versében így emlékezett: „Éltem veletek és köztetek / Negyvenhárom éven át, / Ott tanultam megbecsülni / Széntől fekete bányászok hadát. / Sokszor néztem magába mélyedt / Porszéntől lepett arcotok, / Homlokotokon mint bányabélyeg / Az idő ráncot hogy hagyott." Amikor az utolsó versszakhoz érkezett: „Ha Földanyánk a méhébe zár, / Pihenünk majd a hant alatt, / Pajtás! Mondj egy Jó szerencsét! / S nem lesz nekünk nehéz a hant." – potyogtak a könnyei. Hatalmas taps kísérte a költő-előadót!

A bányászköltő eddigi hét megjelent kötetében harminckettő bányászvers és ballada szerepel, ezek kéziratát a résztvevők előtt önzetlen, őszinte barátjának, Győr Sándornak ajándékozta, aki több mint két évtizedig tevékenykedett szakszervezeti vezetőként a bányászok érdekében. Megható pillanat volt, hiszen erre Győr Sándor sem számított.

A műsoros részt követően Herendi József, az Ajkai Bányász Nyugdíjas Szakszervezet elnöke lépett a mikrofonhoz és mondott ünnepi köszöntőt. Hangsúlyozta, hogy a bányászat Ajka történelméből elválaszthatatlan. – Ma ünnepeljük a 67. Bányásznapot, amely egybeesik az ajkai bányászat kezdetének 152. évfordulójával. Ajkán 139. évi eredményes működés után tizenhárom éve végleg megszűnt a szénbányászat. A bányászatnak meghatározó szerepe volt Ajka fejlődésében. A település mindig számíthatott lelkes munkájukra. Ajkának és környékének a fejlődést, az életet jelentette a szén – fogalmazott a szakszervezeti elnök. Beszéde további részében szólt azokról az emberekről, akik naponta életüket kockáztatva mentek a föld alá. Megemlékezett a kemény munka áldozatairól is, akik soha nem jöttek fel a bányából. Örök tisztelet és megbecsülés a hősöknek. Bár a bányászat befejeződött az ajkai bányákban, a bányászok, a szakma híven őrzi az emlékeket, a dicső múltat. Ezt a szép szakmakultúrát a jövőben is mindenképpen meg kell őrizni, nem szabad hagyni, hogy a feledés homálya elfedje, hogy elvesszenek ezek az értékeink, mert amíg emlékezünk, addig él a bányászat, s beszélnek róla a megőrzött tárgyi emlékek. Ajka városának nem kell szégyenkeznie, sőt büszke lehet, mert erős alapokon áll a bányászhagyományok ápolása!

Az ünnepi beszéd után a Padragi Bányász Férfikar közreműködése közben az ajkai önkormányzat, a Bakonyi Erőmű Zrt., a bányász hagyományápolók, bányász szakszervezetek, a Bakonyi Bányász Alapítvány, civil szervezetek képviselői a szobornál elhelyezték az emlékezés és tisztelet koszorúit, virágait, majd a résztvevők közösen énekelték el a Bányászhimnuszt.

A városközpont után az alsócsingeri Bányász Emlékparkban, az Arminbánya dolgozóinak emlékére állított szobor mellett hangzott fel ismét a Bányászhimnusz. Felidézték Csingervölgy múltját, hogy a mai fiatalok is tudják, mit jelentett bányásznak lenni, és a szénportól fekete bányászok életét állították példaként a hallgatóság elé. A rendezvényen felavatták Bálint József, a Fejér megyei Jenő községben élő fafaragó szobrászművész A szenet fejtő bányász közel két méteres alkotását, amely a Csingervölgyért Egyesület megrendelésére készült. Az alkotó, aki maga is jól ismeri a bányászok életét, támogatásként ajánlotta fel a szobrot, amelyet Csinger központjában, a Közösségi Ház előtti téren állítottak fel. Az alkotót a Csingervölgyért Egyesület vezetői meghívták az avatási ünnepségre, és a nagy nyilvánosság előtt mondtak köszönetet a szépen kidolgozott szobor elkészítéséért és a támogatásért.

Az ünnepi megemlékezés és szoboravatás után a csingeri rendezvényt igazán ünnepélyessé tette a veszprémi Pannon Várszínház műsora. Felléptek: Kovács Ágnes Magdolna, Szente Árpád Csaba, Molnár Ervin. Mellettük szerepelt az Ajka-Padragkút Táncegyüttes is. Jól szórakoztak a nézők a kitűnően összeállított műsorokon. A fellépők hangulatos, kitűnő produkciójukon látszott, hogy örömmel, szeretettel szórakoztatták a közönséget.

Hangulatos befejezése volt a bányászünnep második napjának a parkerdei fáklyás felvonulás. A résztvevők hűen emlékeztek meg az 1909. január 14-i bányászszerencsétlenség ötvenöt áldozatáról a tragédia helyszínén lévő emlékműnél. Kegyelettel emlékeztek az elhunytakra a lángokkal megvilágított parkerdei ösvényen.

Vasárnapra is jutott bányásznapi ünnepély. Délelőtt a csingeri kápolnában tartottak ünnepi szentmisét a már eltávozott és még élő bányászokért. A bányászok a régi időkben tudták, hogy csak a Jó Istenben vethetik bizalmukat, mert nincs az a technika, az a jól felszerelt bánya, ami százszázalékosan megvédhette az életüket. Mennyi és mennyi dogot tettek, templomokat, kápolnákat építettek falvaikban és a bányák környékén, hogy kapcsolatba kerüljenek Istennel, legyen velük, védje meg őket és családjukat.

Délután a padragkúti Bányász és Kegyeleti Parkban lévő Borbála szobornál a Civil Fórum Padragkútért Egyesület rendezésében szépszámmal tisztelegtek az egykori bányászok, családtagok, vendégek a padragi bányában munkahelyi balesetben, a természet vad erőivel vívott harcban életüket vesztett huszonhárom bányász előtt. Az emlékműsor a Padragi Bányász Férfikórus műsorával kezdődött, szépen hangzó bányászdalokat énekeltek a kórus tagjai. A műsor további részét egy bányászvers színesítette.

Puskás Károly, Padragkút városrész önkormányzati képviselője mondott színvonalas, a bányászat történetét átölelő emlékbeszédet. Szavai csak a bányászatról, a bányászokról szóltak. Elmondta, mit adott számukra a bánya, mit hagyott hátra, és mekkora hiányt okozott megszűnése anyagilag és érzelmileg egyaránt. A bányász, ha leszállt a mélybe, félig-meddig hazament, hiszen második otthonának, családjának tartotta munkahelyét. – A márványtáblába vésett nevek nemcsak a múltra emlékeztetnek, hanem utat mutatnak a jövőbe. Abba a jövőbe, melyben a gyermekeink, unokáink fognak boldogulást találni. A hazai bányászat, legyen az a bányászat bármely ágazata, nagymértékben hozzájárult a hazai iparágak fejlődéséhez. Kiváló szakmai tudással és hatalmas emberi méltósággal bíró EMBEREKET nevelt ki a társadalom tagjaiból – hangsúlyozta Puskás Károly, majd szólt a bányák újranyitásának lehetőségeiről, végül megemlékezett azokról a bányászokról, akik munkahelyi baleset során vesztették életüket. Valamennyien elmentek dolgozni és nem tértek többé haza a családjukhoz. – Tisztelegjünk emlékük előtt egy pillanatnyi főhajtással. Ők, az áldozatok tartják ébren az emlékeket. Ők közvetítik a jövő társadalmának – emlékhelyeik segítségével – az áldozatvállalás fontosságát. A mi feladatunk pedig az, hogy megőrizzük ezeket az értékeket, ne hagyjuk feledésbe merülni érdemeiket – zárta ünnepi gondolatait a városrész képviselője. Az ünnepi beszéd után az előbbi helyszínekhez hasonló szereplőkkel, szervezetek képviselőivel helyezték el a megemlékezés koszorúit. A településen élő magánszemélyek is virágcsokrokkal, mécsesekkel tisztelegtek bányászmúltunk és az elhunytak előtt. A Bányászhimnusz csodálatos dallamainak közös eléneklésével zárult a rendezvény, s egyben a háromnapos ünnepségsorozat.

Tizenhárom éve bányanélküli bányásznapot ünnepeltek Ajkán. Ám az egykori bányászok arcára most is rá volt „vésve" a hit, az elkötelezettség, a szakma iránti hűség. Az idei bányásznap is bizonyította, hogy Ajka városa nem feledkezik meg a bányászokról, azokról az emberekről, akik áldozatot vállalva, erejüket, szabadidejüket zokszó nélkül nem kímélve, hűséggel és reménnyel telve termelték az „ipar kenyerét", hogy a lakosság ne szűkölködjön energiában. És nehéz munkájuk mellett még – a közösség érdekében, annak javára – rengeteg társadalmi munkát is végeztek. És emlékezett azokra a bányászokra, akik a munkában, kötelességteljesítés közben áldozták életüket! A háromnapos ünnepségsorozaton felemelő érzés volt, s látszott az embereken, hogy az ajkaiak szívében a bányászat soha nem fog meghalni!!!

Tollár Sándor

Hetvenkét éves tagsági viszony

Fáczán József az elkötelezett érdekvédő

- 1944 júliusában, az iskolát hat elemivel befejezve, nagyon sok rózsaszentmártoni gyereket felvettek az akkori bányavezetőség családjaihoz, mindenesnek – kezdi a választ Józsi bácsi, arra kérdésemre, hogy miként került, annak idején, kapcsolatba a bányászattal. - Engem Bugsch László családja vett oda, aki az akkori bányaigazgató személyi titkára volt. A bánya alkalmazásában álltam, s mint a beosztásom nevéből kitűnik, minden ház körüli teendőt el kellett végeznem. Ebbe a takarítástól, a bevásárláson keresztül, (Ezt a nagyságos asszonnyal együtt), télen a kályha begyújtásáig, sok minden beletartozott. Közben minket is elért a háború, s egy nap arra mentem a „munkahelyemre", hogy a gazdáim, a front elől menekülve, továbbálltak, így a munkaviszonyom megszűnt. 1945 áprilisában a rózsaszentmártoni hetes akna osztályozójára kerültem, külszíni munkára, a legtöbb „mindenes" pajtásommal együtt. Innen számítódik az én bányász életem.

- És a szakszervezeti?

- 1945 májusának elején egy nagygyűlést hívtak össze az akna felolvasójában, ahol megalakult a bányászszakszervezet. Az iparosok, akik addig a vasasszakszervezetnél voltak, átjöttek és ők is nálunk lettek tagok. Mi, fiatalok is mind beléptünk a szakszervezetbe. A törzsszámom a 161-es lett, ezt felvezették egy szürke kartonra, amely igazolta, hogy 1945 májusától tagja vagyok az akkori BDSZ-nek. Emlékszem, hogy egy évre rá, Zgyerka Jani bácsi, aki akkor a szakszervezet főtitkára volt, lejött Mártonba és hozta magával az első tagkönyveket. Ezek váltották a szürke kartonokat. Jani bácsi persze nem osztotta ki a kétszázötven-háromszáz tagkönyvet, csak jelképesen adta át néhány embernek. Szerencsém volt, én is közéjük kerültem. A törőben dolgoztam, eléggé szurtos voltam, mert Jani bácsi rám nézett, aztán mosolyogva azt mondta: na, te ördögfióka, hát te is szakszervezeti tag lettél? Így kezdődött az a szakszervezeti tagság, ami mind a mai napig tart. Előre ugorva az időben mondom el, hogy 1977. május 14-15-én volt a bányaipar mérnökeinek és szakembereinek első értekezlete, Siófokon. Itt szólaltam fel először nagyobb szakszervezeti plénum előtt. Zgyerka Jani bácsi, emlékezett rám, s megköszönte a munkámat, azzal is, hogy a vacsoránál maga mellé ültetett. Ez volt az utolsó találkozásunk.

- Térjünk vissza a kezdetekhez.

- Ahogy fejlődtem, erősödtem, tizenöt évesen bekerültem a bányába, mint csatlós. Akkoriban a hetes akna volt a legjobban szenelő üzem, ez szállította a termelvényt, kötélpályán, az apci leadó állomásra. 1949-ben kikerültem a bányából. Ekkor hirdették meg azt, hogy a dolgozók gyerekei is mehetnek egyetemre. Egerben volt a felvételi, felvettek, s Miskolcon voltam júniustól szeptemberig, műszaki egyetemi előkészítőn. Hatalmas hátrányban voltam, hiszen hat elemivel jártam az előkészítőre. Nagyon komolyan vettem, s a végére ledolgoztam a hátrányt. Még az is felmerült, hogy menjek a Szovjetunióba a Lomonoszov egyetemre, tanári szakra, de én a műszaki pályán akartam maradni, meg aztán a szüleim se igen akartak elengedni olyan messzire. Közben azonban ezzel úgy elment az idő, hogy az egyetemi létszám betelt, s hiába kérvényeztük a bányaigazgatóval, nem sikerült elkezdenem a tanévet. Elkezdtem bányalakatosnak tanulni, s Hatvanban elvégeztem az MTH-t (Munkaerő Tartalékok Hivatala keretein belül működő ipariskolát). A szakmai gyakorlatot Petőfibánya Gépüzemben végeztem. Kiválóan fejeztem be az iskolát. 1951-ben bevonultam katonának. 1953-ban, a leszerelés után, a működő kilences aknához kerültem bányalakatosként. 1955-ben Petőfibánya Gépüzem vezetőinek javaslatára helyeztek az akkor induló tízes aknára, hogy a bányagépek beüzemelését végezzem el, mint felelős vezető. Amikor a munkát befejeztük, visszakértem magam a kilences aknához. Itt választottak be az akna szakszervezeti bizottságába. Az első szakszervezeti tisztségem ifjúsági és újítási felelős volt.

- Mi volt az első, emlékezetes szakszervezeti munkád?

- Nem az első, de emlékezetes. 1958-ban az egyik nap hívatott a bányaigazgató. El nem tudtam képzelni, miért. Az irodában már ott volt két másik szb-tag, s egy illető, aki a Bányamunkás újság előfizetése miatt jött. Hármunkat bíztak meg a szervezéssel. Sikerült közel háromszáz előfizetést begyűjtenünk. Én magam százhetvennégyet szereztem. Ezért még elismerő oklevelet is kaptam a Bányamunkás szerkesztőségétől. Az igazgató pedig tíz-tizenkét mázsa tűzifát küldött egy nagy teherautóval a részemre, mintegy ő is elismerve a teljesítményemet.

- Közben végezted a szakmai munkádat is.

- A bánya nagyon sok frontot üzemeltetett, rengeteget kellett dolgozni, mert a lőrinci erőműnek nagy szüksége volt a szénre. Bekapcsolódott a tízes, tizenegyes akna, sőt Petőfibánya is. A Rózsaszentmárton – Apc kötélpályát megszűntettük, s átszerveztük Petőfibányára. Egy hatalmas bunkerban gyűjtötték a szenet, és kétsoros kötélpályán szállították tovább az erőműbe. A kilences aknán a fúrások igazolták, hogy a felső szénréteg alatt egy alsó szénréteg van, ami még kalóriadúsabb. Bementünk ereszkékkel az alsó szint alá, északi és déli bányamezőt nyitottunk, még bent a bányában, és gumihevederes szállító berendezésekkel hoztuk ki a szenet. Ekkor már a technika is besegített, megérkeztek az F-4-es gépek, amik korszerűen, elővájási munkákat hajtottak végre.

- Ehhez megvolt a megfelelő létszám?

- A kilences aknában olyan nagyfokú volt a termelés, hogy szervezni kellett munkásokat. Jártak ide Szarvasgedéről, Palotásról, szervezett buszjáratok szállították a bányászokat. Még az Alföldre is elmentek bányászokat toborozni. Jöttek is és meg is maradtak bányásznak.

- Meddig működött a bánya?

- Az 1959-60-as években, amikor már a gépesítés előrehaladott volt a bányában, a régi hetes aknát – mivel kitermelték a felső szénréteget – bezárták, de mivel a kutatások alsó széntelepet mutattak ki, egy hétre rá bementünk az alsó szint alá, hogy kihozzuk az ott meglévő szénvagyont. Ekkor alkalmazták először Ursitz Józsi bácsi találmányát az acéltámos pajzsfrontot, melyet beszereltünk az alsó szintű bányába. Több mint ötszáz méteres hazafelé haladó frontot kellett volna lefejteni, de sajnos, alig párhetes üzemelés után, eléntötte a bányát a víz. Olyan helyzet alakult ki, hogy a szivattyúk sem bírták, ezért kormánydöntés következtében, a rózsaszentmártoni bányát be kellett zárni. A szénvagyon ott maradt, de a gépek, berendezések, a pajzsfrontok, a hidraulikus rendszerek, a kaparó-berendezések is, melyeket, a legjobb szándékunk mellet se tudtunk kimenteni.

- Mi lett az emberek sorsa?

- Amikor a bánya bezárt, a bányászok elmentek különböző területekre. A nyugdíjképesek nyugdíjba, a még aktív vájárok egy része az akkor épülő budapesti metróhoz, de mentek Kincsesbányára, a gyöngyösoroszi ércbányához, vagy a nógrádi Kányás aknához. Az iparosok egy része a visontai külszíni fejtéshez, míg mások a Petőfibányai Gépüzemhez. Én is ezt választottam. Itt már nem csak bányagépekkel, hanem acélszerkezeti gyártással is kellett foglalkozni. Én ez utóbbira képeztem át magam. Elvégeztem az ezzel kapcsolatos iskolát, de a középiskolát is. 1972-ben, Esztergomban, a technikusi továbbképző befejezésével a szükséges szakmai tudásom is magasabb szintre lépett. Az ezzel kapcsolatos ismereteim gazdagodtak. A Petőfibányai Gépüzem vezetősége csoportvezetőnek nevezett ki. A Paksi Atomerőmű celláinak a gyártását kaptuk feladatul. Tíz-tizenöt minősített hegesztő és húsz lakatos tartozott az irányításom alá. Nagyon precíziós munkát végeztünk. Sokat voltam Pakson a beszerelés helyszínén, hiszen folyamatosan kellett egyeztetni az egyes részmunkák során. Teljesítményünket kitüntetéssel jutalmazták.

- Ezután váltottál más munkahelyre?

- Igen. Amikor itt végeztünk, úgy döntöttem, hogy a jobb nyugdíj reményében elvállalom a gázvezeték építését, amit a tízes aknánál végeztek. Itt főgépész lettem, s szinte az egész országot bejártam, a munkám kapcsán.

- Ez volt az utolsó aktív munkahelyed, s elkezdődött nyugdíjas szakszervezeti ténykedésed?

- Így történt. 1988-ban értem el a nyugdíjjogosultságot, s 44 éves munkaviszonnyal öregségi nyugdíjba mentem. Nyugdíjazásom másnapján felkeresett a rózsaszentmártoni nyugdíjas bányász alapszervezet titkára, hogy vegyek részt a helyi munkában. A következő taggyűlésen beválasztottak a vezetőségbe. Onnantól kezdve, egészen 2015-ig a vezetőség tagja voltam. Tíz éven keresztül, mint az alapszervezet titkára működtem. Az alapszervezet tagjai három községből voltak: Rózsaszentmárton, Ecséd és Szűcsi. Aztán a két község, különkülön, önálló alapszervezetet alapított. Ekkor nálunk is válsághelyzet alakult ki. Többen – negyven-negyvenöten - lemondták a tagságukat, a bánya ugye már nem volt, s ők nem bíztak a jövőben. Amikor én lettem a titkár, felkerestem ezeket az embereket, s nagy részüket sikerült visszahívni. Közrejátszott ebben az, hogy a BDSZ központ kijárta a kisnyugdíjasok számára a nyugdíj-kiegészítés lehetőségét, ami jelentősen hozzájárult eltávozott tagjaink döntésében. Középszervünk is juttatott nekünk a szociális keretéből, ami további segélyezést tett lehetővé. Ennek híre ment, s a tagságunk létszáma megnövekedett. Közben már látszódtak annak a jelei, hogy önállóan is életképesek vagyunk, s az évek során egyre erősödtünk. Jelenleg háromszáz tagja van az alapszervezetnek.

- Voltak sikerélményeid?

- Hogyne. Megpezsdült a közösségi élet, a megmozdulások száma több lett. Bányásznap, Borbála Nap, közös kirándulások, színházlátogatások (Ezek többségében a két kivált alapszervezet is partner volt). Azt gondolom, hogy szép sikereket tudhatunk magunk mögött. A vezetőségünk és a számvizsgáló bizottságunk is kiváló szakemberekből állt össze, a működésünk szabályszerű. A különböző felsőbb szintű értekezleteken, képzéseken mindig igyekeztem, felszólalásaimmal a helyi tagság érdekeit képviselni, talán nem eredménytelenül.

- Meddig tartott a vezetői munkád?

- 2015-ig láttam el a titkári teendőket. Akkor egészségügyi állapotomban olyan változások álltak be, ami miatt nem vállalhattam tovább a tisztséget. Tiszteletbeli elnökként tovább dolgozom, de már nem olyan intenzitással, mit azelőtt. Szívemen viselem a Bányász Emlékház ügyét, melynek létrehozásában én is közreműködtem. (Az Emlékház történetét külön cikkben közöljük! – A szerk.)

Nyolcvanhat éves vagyok, több műtéttel a hátam mögött, azt gondolom, hogy indokolt lassítani a munkatempón. De nem állok le, arról szó sincs. Betegségeim lábadozási időszakában megírtam az emlékirataimat, amit a történészek kértek el, tanulmányozás céljából. 2011-ben a Nemzeti Erőforrás Minisztérium pályázatot hirdetett, amelyre hatvan év felettiek írásműveit várta. Százhuszonhét írás könyv alakban is megjelent „Sorsforduló" címen. Az én pályaművem is bekerült.

- Nagyon gazdag, tevékeny életutat jártál be. Mindig megtaláltad a munka értelmét, jó ügyekért harcoltál, értelmes célokért küzdöttél, az emberek érdekeit védted és szolgáltad. Kívánok neked egészséget, erőt, még nagyon sok örömteli évet, s mindehhez, bányászköszöntéssel: jó szerencsét!

Hámori István Péter

Faültetés Bábics Gábor emlékére

Győr Sándor emlékezett a harcostársra

Az ajkai Bányász Közösségi Ház előtti parkban szép számmal jöttek össze az egykori bányászok, akik a március közepén elhunyt szakszervezeti vezetőre, Bábics Gáborra élőfa ültetésével emlékeztek.

A 67. Bányásznap előtti napon rendezett faültetés a Borostyán Férfikar emlékműsorával kezdődött, majd Osváth Imre, 89 éves költő szavalta el Bányászok búcsúznak társuktól című versét.

A műsoros részt követően Győr Sándor, a Bányászokért Alapítvány Kuratóriumának elnöke emlékezett az egykori szakszervezeti harcostársra, jó barátra. Külön kiemelte Bábics Gábor munkásságát, hangsúlyozva, hogy az életét a bányászat töltötte ki, hiszen több mint húszéves vájármunka, és több mint négy évtizedes bányász-szakszervezeti vezetőpozícióban töltött tevékenység áll mögötte. A bányászokért örömmel dolgozott, ennek rendelt alá mindent. A közösségért, a rászorultakért való cselekvés határozta meg életét, és ezáltal érezte boldognak magát az utóbbi években még betegen is. Következetes, csupa szív embernek ismertük, aki mindig átlagon felül többet tett le a közösség asztalára, s mindezt természetesnek, magától értetődő dologként kezelte. A bányászok érdekeit mindig szívügyének tekintette, s több mint hat évtizedig képviselte érdekeiket. Bábics Gábor mindig ott volt, ahol segíteni kellett, mindig megtette, amire kérték, mindig pontos és megbízható volt. A Bányaipari Dolgozók Szakszervezetében is kivívott tekintélyét nagyrészt munkájának, emberségének köszönhette. Iskolát teremtett hivatástudatból, munkaszeretetből, fegyelemből, a bányászok összetartozásából és nem utolsó sorban a bányászok szeretetéből. Gábor személyében a bányász-szakma egyik legkiválóbb, legelkötelezettebb képviselőjét, sokunk barátját veszítettük el – hangsúlyozta Győr Sándor, aki nem véletlenül választotta a Bányász Közösségi Ház előtti parkot a faültetés helyszínére, hiszen ez a Ház volt Bábics Gábor második otthona. Átkozott múlt idő! Hosszú hónapokig hősiesen viselte a gyógyíthatatlan betegség okozta fájdalmakat, küzdött, mint a bányában, tartotta magát a kemény ellenféllel szemben. Volt egy időszak, amikor felülemelkedett a szenvedő betegségen, a remény felvillanása és a visszazuhanás árkai között utazott az idei márciusi magányos végállomásig.

Az emlékfát Herendi József, az Ajkai Bányász Nyugdíjas Szakszervezet elnöke (Bábics Gábor utódja) és Blaskó Sándor, a Padragi Bányász Hagyományőrző Kör elnöke ültette el. Az élőfa ültetésével azt üzenték, hogy a bányászat ápolása örökéletű! A fa gondozásával a bányászok egyben Bábics Gábor emlékét is ápolni kívánják!

Az emlékünnepély zárásaként a jelenlévők közösen énekelték el a Bányászhimnuszt. Felemelő érzés volt, s látszott a barátokon, tisztelőkön, bányásztársakon, hogy szívükben Bábics Gábor nem halt meg!

Sajnos, most jöttünk rá, hogy nincs többé köztünk, hiszen most már csak ez a japán díszcseresznyefa emlékezteti a bányászokat, tisztelőit, barátait arra az emberre, aki sokat tett azért is, hogy az ajkai Közösségi Ház a bányászok tulajdonába került több mint tíz éve. Ám az ő helye most már örökre üresen marad a Petőfi Sándor utcai Bányász Közösségi Házban. Viszont ezt a díszcseresznyefát az ő szelleme lakja, onnan őrködik azok felett, akiknek hajdan az érdekeit képviselte! Ebben nyugodtak lehetünk, mert a bányászok odafent is ugyanolyan szépen, becsületesen dolgoznak, mint ahogy azt idelent tették!

T.S.

Bányász Emlékház Rózsaszentmártonban

Az Emlékház bányászszobájában ülünk le beszélgetni a Ház „ügyeletesével” Fáczán Józseffel, hogy megtudjam tőle a kiállítóhely létrejöttének és működésének történetét.

- 2008 tavaszán, lassan tíz éve történt – kezdi kérdésemre a választ -, hogy engem, mint szakszervezeti titkárt, behívott a polgármester-asszony, aki kéréssel fordult hozzám. - Itt van ez a több mint százéves, sokáig iskolának használt épület - mondta, - amely üresen áll, megy tönkre, arra vár, hogy lebontsuk. Mi lenne, ha inkább felújítanánk, s emléket állítanánk benne, egyfelől a hajdani iskolának, másfelől a rózsaszentmártoni lignitbányászatnak (E településen kezdődött a hazai lignitbányászat! – a szerk.). A kérdés váratlanul ért, s először az jutott eszembe, hogy nagy fába vágnánk a fejszénket, hiszen az épület teljesen romos állapotban volt, a felújítás hatalmas munkával járna. Aztán mégis úgy döntöttünk, hogy összefogással megoldható a feladat. Vezetőségi ülést hívtam össze, ahol úgy döntöttünk – nem mondom, hogy vita nélkül, de végül közös nevezőre jutva -, hogy mozgósítjuk a tagságunkat a múzeum felépítésére. Taggyűlésen is ismertettem a község és a nyugdíjas szakszervezet terveit, a falu közepén található, volt iskolaépület átalakításával kapcsolatban. Nem is vártam akkora lelkesedést, mint amilyennel a tagság fogadta a kezdeményezést. Amikor nekifogtunk a munkának, nyitottunk egy füzetet, amiben feljegyeztük, hogy ki, mikor és mennyi időt dolgozott a ház felújításán. Az összefogás példaértékű volt. Az asszonyok sütöttek, főztek, a polgármesteri hivatal biztosította az üdítőitalokat.

- Csak a nyugdíjas alapszervezet tagjai munkálkodtak a felújításon?

- A nyugdíjasokon kívül más helybeliek és nem helybeliek is felajánlották segítségüket, de a munka dandárját mi végeztük el. A belső munkálatokkal a polgármester-asszony már szakembereket bízott meg, hiszen a burkolás, a villanyszerelés, a tetőfedés, stb. ezt már megkövetelte. Több mint ezer társadalmi munkaórával járultunk hozzá az Emlékház létrehozásához. A ház mögötti udvaron pedig egy külszíni bányászmúzeumot alakítottunk ki. Ácsolatok, szivattyúk, csillesor és más bányászati munkaeszközök szemléltetik az egykori bányamunkát.

- A múzeumi tárgyakat hogyan szedtétek össze?

- A helyiek is sok személyes tárgyi emléket hoztak el, de kaptunk kiállítani valót a környező településekről, volt bányaüzemek megőrzött készletéből. A felújítás folyamatát fényképekkel örökítettük meg, ezek is itt vannak, albumokban összegyűjtve. Ide tartozik, hogy mivel nálunk nem csak mélyművelésű, hanem külszíni fejtés is volt, kaptunk egy E-303-as külszíni gépet, amelynek a felállítási területét is mi rendeztük.

- Mikor készült el az Emlékház?

- 2008 őszén avattuk munkánk eredményét.

- Ez elismerésre méltó dolog. A kezdéstől a megvalósításig bő félév telt el.

- Dolgoztunk megállás nélkül, nagyon hittünk abban, hogy jó ügyön fáradozunk.

- Hogyan működik a Ház?

- Én már csaknem tíz éve vagyok a múzeum ügyeletese. Ha érdeklődők, vagy szervezett csoportok jönnek, nekem szólnak, én jövök és körbevezetem a látogatókat, tájékoztatást adok, válaszolok a kérdéseikre. Itt a bányászegyenruháknál mindig elmondom, hogy van itt egy női egyenruha, amit Laczik Jánosné ajándékozott a gyűjteménynek, aki arra kért, hogy amikor ideérek, ne felejtsem elmesélni, hogy ő ebben a ruhában vett át az Országházban egy magas kitüntetést.

- Látom, hogy a kiállított tárgyak sorrendjében egyfajta rendezettség érvényesül.

- A kiállító terem anyaga úgy van elrendezve, hogy az ajtón belépő, végigsétálva, fokozatosan ismerkedhet meg a rózsaszentmártoni bányászkodás történetével, a bányában használt szerszámokkal, de betekinthet a korabeli bányászélet mindennapjaiba is.

- Kik látogatják a gyűjteményt?

- Először is, nem hittük volna, amikor elkezdtük megvalósítani a tervünket, hogy ennyi látogatónk lesz. Ami pedig a kérdést illeti. Voltak itt már Ausztriából, Németországból, Lengyelországból, Szlovákiából, Erdélyből, sőt már voltak japán látogatóink is. Működött itt erdei iskola is, de az iskolai csoportok, kirándulók kedvenc célpontja a múzeum. Érdekességként mondom el, hogy 2016. szeptember 16-án, több mint ötszázan fordultak meg itt. Ez volt a legtöbb látogatónk egy napon. Hozzátartozik, hogy a természetjárók itt állítottak fel egy állomást, melynek érintését mi igazoltuk, pecséttel, aláírással.

Fáczán József lelkesen, s tökéletes tárgyismerettel szól a település és benne a bányászat történetéről, a bányászhivatás szakmai fogásairól. Benne van ebben az ő bányászmúltja, meg az a tíz év múzeumi gyakorlat is, amit sok-sok szakkönyv hozzáolvasásával épített fel. Érdekfeszítően beszél, figyelni kell rá. Megfordul a fejemben, hogy le kellene közölni, itt az újságban, mindazt, amit nekem átadott, e rövid óra alatt. Aztán elvetem az ötletet. Inkább arra biztatok mindenkit, hogy jöjjön el ide, tapasztalja meg saját maga az élményt. Az Emlékház minden szombaton 1400-1600 óra között nyitva van. Amikor meg nincs, a táblán olvasható Fáczán József telefonszáma. Hívják fel. Ő jön.

HIP

Bandi bácsi is elment

Lassan – ahogy az idő múlik -, végleg elmennek közülünk, itt hagynak minket azok a legendás vezetők, akik az előző rendszer bányász szakszervezeti mozgalmát alakították, s kitartó elkötelezettségük eredményeképpen, beírták nevüket az érdekérvényesítés aranykönyvébe.

2017. június 18-án, életének kilencvennegyedik évében, hosszan tartó betegséget követően, meghalt Kómár András.

1923. augusztus 22-én született Csanádalbertiben, s bányaipari szakmunkásként kezdte munkás életét. Miskolcon a Nehézipari Egyetemen bánya-gépészmérnöki diplomát szerzet, majd Moszkvában elvégezte a politikai főiskolát. 1956-ban a bányászszakszervezetben, mint gazdasági titkár kezdett dolgozni. Ezt a feladatát 1976-ig szeptemberéig látta el.

Ezt követően a Magyar Szénbányászati Trösztöt került, Tatabányára.

A Magyar Szénbányászati Trösztöt, melynek székhelye Tatabányán volt, mint a magyar szénbányászat középirányító szervét, 1974-ben alapították. A tröszti vállalatok a következők voltak: a Borsodi Szénbányák, a Dorogi Szénbányák, a Közép-dunántúli Szénbányák, a Mátraaljai Szénbányák, a Mecseki Szénbányák, a Nógrádi Szénbányák, az Oroszlányi Szénbányák, a Tatabányai Szénbányák, a Várpalotai Szénbányák és a Bányászati Ellátó Vállalat.

1976. szeptember végén megalakult ennek a hatalmas vállalat-együttesnek a szakszervezeti bizottsága, melynek elnöke lett, s ezt a pozíciót töltötte be, egészen 1981. január 1-ig, a Tröszt megszűnéséig, nyugdíjba vonulásáig.

Mint nyugdíjas, aktív tagja lett a BDSZ nyugdíjas tagozatának, társadalmi megbízatásban, a BDSZ központi vezetőségének alelnökeként segítette a testület munkáját, adta át a mozgalomban szerzett tapasztalatait. Tette, ameddig az egészség állapota megengedte.

Vasas Mihály, a BDSZ tatabányai szövetségének elnöke, közelről ismerte Kómár Bandi bácsit, megtapasztalhatta emberségét, megfigyelhette szakszervezeti tevékenységét, láthatta azt a lelkiismeretes és megalkuvást nem ismerő kiállást, amivel a szakszervezeti tagságot képviselte. Ahogy harcolt minden egyes emberért, ha úgy látta, hogy a munkahelyén sérelem érte a munkavállalói jogait, ha hátrányt szenvedett a szakszervezeti vívmányokat illetően. Nem volt hivalkodó, inkább a háttérben maradt, ha a személyéről volt szó, de következetesen képviselte a választóit, ebben nem volt hajlandó alkut kötni. Értette az érdekvédelmet és szerette az embereket. Ezt érezték meg a dolgozók, s abszolút bizalmat szavaztak neki. Soha nem élt vissza a népszerűségével.

Munkája elismeréseként megkapta a Bányász Szolgálatért bronz, ezüst, arany, gyémánt fokozatot, és a Munka Érdemrend arany fokozatát.

Betegsége akadályozta abban, hogy rendszeres kapcsolatot tartson a régi kollégákkal, volt munkahelyével, de végtelen örömmel fogadta látogatásainkat, s ilyenkor felidézte a régi időket, szinte megfiatalodott az emlékek hatására.

A bányász szakszervezeti mozgalom egy igazi, vérbeli érdekvédőjét gyászolja.

Nyugodj békében, Bandi bácsi!

- h -

Bóday Gáborra emlékeztek Bódén

Kilencedik éve tiszteleg Ajka városa a Bódéért Hagyományőrző Egyesület által létrehozott emlékhelyen az ajkai bányászat meghatározó személyisége, Bóday Gábor – eredeti nevén Czekelius Günther – vasokleveles bányamérnök előtt, aki huszonnyolc éve, 1989. június 28-án hunyt el Budapesten. Születésének 120. évfordulóján, a tiszteletére felállított emléktáblánál, a róla elnevezett utca elején gyűltek össze tisztelői és családtagok: dr. Csontos Lászlóné Bóday Alexa és Bódyné Blaha Judit.

Az évforduló alkalmából Horváth Károly, a Bódéért Hagyományőrző Egyesület elnöke idézte fel a néhai bányaigazgató szakmai életútjának legfontosabb állomásait, különös tekintettel az ajkai vonatkozásokra: - Bóday Gábor 1897. június 15-én született az erdélyi Nagyszebenben. Iskoláit szülővárosában végezte, 1915-ben érettségizett. A tizennyolcadik születésnapján, sorstársaival együtt az iskolapadból a frontra indult. „Lelkesedéssel vártuk a ’nagy kalandot’, hogy részt vegyünk mi is a háborúban, amit még nem ismertünk valójában. Amikor a fiatalos romantika elmúlik, jönnek a gondolatok, később a felismerés, milyen értelmetlen melléfogás és határtalan szenvedés minden háború” – vallotta később önéletrajzi naplójában ezekről a pillanatokról. Leszerelése után 1918-ban kezdte bányamérnöki tanulmányait az osztriai Pribramban, majd Leobenben folytatta, és a Berlin-Charlottenburgi Műszaki Egyetemen fejezte be, itt szerezte meg a bányamérnöki diplomát 1922-ben. Két évig Németországban, Bitterfeldben barnaszén külfejtési és brikettgyári üzemben dolgozott. 1924-ben érkezett az ajkai Kőszénbánya RT-hez, ahol először bányaüzemvezető-helyettes, majd 1928 és 1947 között bányaigazgató, az ajkai bányaüzemek felelős műszaki vezetője volt. 1935-től az Egyesült Izzóhoz került bánya vezetőjeként nevéhez fűződik a frontfejtéses technológia első magyarországi alkalmazása, bányák bővítése, a Jolán-akna és a padragi új bányaüzem megnyitása, szilárdröpítéses tömedékelésének bevezetése. A rekonstrukciók révén létrejött egy olyan szén-, illetve energiakapacitás, amelyre 1940-től felépülhetett az erőmű, a timföldgyár és alumíniumkohó ipari komplexum. Ezzel megteremtette a későbbi Ajka város alapjait. A II. világháború végén, a német csapatok visszavonulásakor megakadályozta az üzemek felrobbantását, biztosította a folyamatos termelőmunkát. Számtalan dokumentum őrzi a háború okozta vészhelyzetekben a környezete érdekében tett intézkedéseit. Később a Magyar Állami Szénbányák Központjában, a Nehézipari Minisztérium Bányászati Főosztályán dolgozott, Komlón is volt vezető főmérnök, majd nyugdíjasként haláláig a Szabadalmi Hivatal külső munkatársaként tevékenykedett. Még Ajkán feleségül vette Bóday Dezső földbirtokos Éva nevű lányát. 1945 után a Bóday vezetéknevet használta. 1989. június 28-án hunyt el Budapesten. Feleségével, Bóday Évával együtt a Rákoskeresztúri Temetőben nyugszanak. Tevékenysége meghatározó volt abban, hogy 1959-ben Ajka várossá válhatott, azonban hosszú ideig hivatalosan nem beszéltek róla. A bányászok akkor is nagyra becsülték személyét, akit csak „Czeki”-ként emlegettek. Bóday Gábort, az embert tisztelik Bódén, Csingerben, Padragon és Ajkán – hangsúlyozta Horváth Károly bányamérnök, a Bódéért Hagyományőrző Egyesület elnöke, majd hozzátette: - Szakmai sikerei mellett sokoldalú humán műveltséggel rendelkezett, szerette a természetet. Nevéhez fűződik az első Somló-hegyi kilátó és menedékház megépítése.

Bóday Gábor kitűnő rajzoló is volt, öt éve egy „Bóday Gábor Emléknap” keretében az Ajka Városi Múzeumban rajzkiállítás nyílt a volt bányaigazgató munkáiból. E tárlaton kiállított rajzai valósághűen tükrözik a kort, melyben katonáskodott. Hiteles korrajzok ezek a Gyimesi-szorosról, Csíkszentmiklósról, az Olt folyó partjáról, a magyar hadsereg felszereléséről, felszereltségéről. Az aprólékosan kidolgozott részletek láttán elcsodálkozhatunk, hogy a fegyverek ropogásának szünetében, azok tűzerejétől fenyegetetten, hogyan volt képes a tüzérségi felderítő a látottakat ilyen aprólékosan papírra vetni. A kiállítás anyagát a család az Ajka Városi Múzeumnak adományozta.

A Bódéért Hagyományőrző Egyesület elnöke megemlékezett Bóday Gábor fiáról is, a nemrég elhunyt Ajka-csingervölgyi születésű Bóday Ottóról, az egyesület tiszteletbeli tagjáról.

A megemlékezésen a vendéglátó Bódéi Hagyományőrző Egyesület mellett részt vett a Bódéi Nosztalgia Nyugdíjas Klub, a Csingervölgyért Egyesület, a Bányász Hagyományápoló Kluba Bányász Kulturális Egyesület, a Padragi Bányász Hagyományőrző Kör és az Ajkai Bányász Nyugdíjas Szakszervezet. A bódéi emlékműnél valamennyi bányászati résztvevő, Bóday Gábor családtagjai, az ajkai önkormányzat képviselői tiszteletük jeléül elhelyezték a kegyeletes megemlékezés koszorúit.

A koszorúzást követően a bányász himnusz közös eléneklése után az egykori iskola épületében kialakított Közösségi Házba baráti beszélgetésre hívtak minden résztvevőt. A ház egyik szegletében kis asztal állt, rajta fotó, a vázában virág, az emlékezés gyertyája égett, a remény fénye világított. Közben a volt bányászok és leszármazottaik a Bóday család élő tagjaival együtt a fehér asztaloknál anekdotázva ipartörténetet és történelmet idéztek. Horváth Károly a családtól kapott dokumentumokat kiegészítette a saját gyűjteményéből. A vetítéssel egybekötött megemlékezésen Bóday Gábor 1915 és 1918 közötti első világháborús szolgálatát ismerhették meg az egyesület elnökének előadásában.

Tollár Sándor

Lapzárta után érkezett

„Az úrkúti mangánbányászoknak nagyon nehéz volt átélniük, amikor az általuk sokszor szidott, de nagyon szeretett kilencvenkilenc éves bányájukat tavaly nyáron végleg bezárták. Nehéz, mert bent volt a munkájuk, a hivatásszeretetük!”

Az idei bányásznapon a mangánbányászat századik évfordulója tiszteletére tartott ünnepséget a község. Az ünnepségről szóló tudósítást, a mangánbányászat megszűnését, a bánya bezárásának körülményeit leíró cikkünket, Tollár Sándor tollából, a Bányamunkás következő, decemberi, számában olvashatják.

Mit üzen a múlt?

Nagyon szubjektív

A nyomdászok 2017.évi János Ünnepélyén kaptam meg az 50 éves szakszervezeti tagságomról szóló emléklapot. Örömmel töltött el, amikor felhívtak, hogy a János ünnepélyen kapok emléklapot is. Mindenkinek, aki „szembe jött velem" elmondtam a hírt. Volt, aki (többek), furán nézett rám: micsoda őskövület. Nem elég, hogy szakszervezeti tag, de már 50 éve, és még büszke is rá. Voltak, akik elfogadták, hogy van ilyen is. Az igazsághoz tartozik, hogy mindössze néhány ember volt, aki tudta, miről beszélek. Csak ketten tudták, mi az a János ünnepély,hogy Gutenberg János neve napja. Azt már nem tudták, hogy 1860-ben szervezték meg először Visegrádon a találkozót, melynek bevételét a nyomdász árváknak adták.

A szívemhez másik közel álló ünnepet a bányászokét is megkérdeztem. Borbálát tudták, de azt, hogy mikor van az ünnep, nem.

E személyes tapasztalatok ismételten megerősítették bennem, hogy kell beszélni minden fórumon, és minden formában a szakszervezeti múltról, a hajdani több mint 100 évről.

Nagy öröm, hogy a Bányamunkás hasábjain megkezdtük (folytatjuk!) a szakszervezetek történetéből való szemezgetést.

Folytassuk tehát a kutakodást. Talán nem lesz tanulság nélküli, ha áttekintjük a törvényes munkásvédelem kezdeti lépéseit.

A magyarországi tőkés fejlődés, ezzel együtt az ipari munkavállalók számbeli erősödése a XIX. századfordulója utáni években helyezte középpontba a munkásvédelmet.

A XIX. század első felében az orvostudományi karon és néhány felsőszintű műszaki iskolában tanították az egyes foglalkozások ártalmait és a kor technikai fejlettségének megfelelő védelmi lehetőségeket. Ilyen volt a levegő porszennyeződése, a metán, az arzén, a kén- és más vegyi anyagok káros hatása.

A magyar orvosok és természetvizsgálók III országos nagygyűlésén (1842. augusztus 4-9. Besztercebánya) a vita középpontjában a bányászat és a kohászat ártalmai voltak. (Taglétszám 187 fő, előadások száma 32.) A tagok között „Táncsics Mihály is szerepelt két gyűlés névsorában. (Besztercebányán foglalkozásként azt írta be: „vegykém", vagyis vegyész."

A „munkavédelem szakértői" orvosok és technikusok egyes vegyi folyamatokhoz már méregkamrákat -, a mérgező, egészségre ártalmas munkáknál a munkások munkaidejének megrövidítését sürgették.

A gépeket, berendezéseket még a minimális védőberendezésekkel sem látták el. A borzalmas munkakörülmények jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy ebben az időszakban tömegesen pusztítottak a járványok és népbetegség volt a tüdőbaj, (tíz munkásból három tüdőbeteg volt).

A vidékről városba költözött munkások lakhatása olyan volt, ahol a szennyvíz, szemét, eltávolítását sem oldották meg. A bányászok helyzete, munkakörülményeik veszélyeztetettsége lényegesen magasabb volt az ipari munkásokénál.

Elengedhetetlenné vált a munkásvédelemben megteremteni a legsürgetőbb lépéseket.

Az 1872. évi, majd az 1884: XIV. tc. Ipartörvény mondta ki, hogy minden üzemtulajdonos köteles a gyárában biztosítani azokat a feltételeket, melyek a biztonságos és egészséges munkavégzéshez szükségesek. A törvényt be nem tartóknak pénzbüntetést, polgári és büntető törvényszéki eljárást helyezett kilátásba a törvény.

A legkiszolgáltatottabbakról a nő- és gyermekmunkásokról az Iparrendtartás, illetve az 1840:XVII. tc. a 12-16 évesek napi munkaidejét 9 órában állapította meg. Az 1884. évi törvény a 12-14 évesek munkaidejét 8 órára csökkentette, ugyanakkor a 14-16 évesekét 10 órára felemelte.

Az 1868. évi közoktatási törvény 12 éves korig általános tankötelezettséget mondott ki, így a 12 éves kornál fiatalabbak iparban való foglalkozatását tiltották. A 12-15 éveseket a munkáltató nem tudta munkába állítani, mert a törvény szerint ismétlőiskolába kellett járniuk. Az Ipartörvény megtiltotta a 16 évnél fiatalabbak éjjeli műszakba való állítását.

A nők munkaidejével is foglalkozott a törvény. Előírta, hogy a nő a szülést követő 4 hétig otthon maradhat. Magyarország 1908-ban csatlakozott ahhoz az 1906-os berni egyezményhez, mely 1911-től vált gyakorlattá (1911:XIX. tc.), és tiltotta a nők éjjeli munkába állítását. Egyébként más nem szabályozta a nők munkaidejét.

Még kiszolgáltatottabbak maradtak a mezőgazdaságban dolgozók, akiknek a munkaideje napkeltétől napnyugtáig tartott. Ezt az 1876:XIII. tc. mondta ki. Az 1898:II.tc annyit enyhített ezen, hogy a napszámosoknak 1 óra pihenőt írt elő. A gazdasági cselédek ezt az engedményt az 1907:XLV:tc-vel kapták meg.

1884. évi XCIV. törvénycikk Ipartörvény: 114 §. „Minden gyáros köteles gyárában saját költségén mind azt létesíteni és fenntartani, ami tekintettel az iparterület és telep minőségére, a munkások egészségének lehető biztosítására szolgál."

Az 1884. évi ipartörvény kibocsátása után több mint két évtizeden keresztül több javaslatot és tervezetet dolgoztak ki, amely a balesetek megelőzésével és a balesetek elleni biztosítással foglalkozott.

A Népszava 1890. május 4-i számában „Tehát megtörtént" cikkében foglalta össze az elengedhetetlen tennivalókat.

„1. Hatályos munkásvédelmi törvényhozás alkotása minden modern termelésű állam számára elodázhatatlanul szükséges….

a./ A napi 8 órai leghosszabb munkaidőt minden állam munkásai részére.
b./14 éven aluli gyermekek eltiltandók a munkától, 14-18 éves munkásoknál a munkaidő maximális csak napi 6 óra lehet.

c./Az éjjeli munka eltiltása alól kivételt csak azok az iparágak képezhetnek, amelyek természetüknél fogva a megszakítást nem tűrhetik.

d./A női munka eltiltása olyan iparágaknál, amelyek a nők testi szervezetére rossz befolyással bírnak.

e./Az éjjeli munka eltiltása 18 éven aluli férfi és női munkásoknál.

f./Hetenként egyszer megszakítás nélkül 36 órai munkaszünet engedélyeztessék.

g./Eltiltása azoknak az iparágaknak és termelési módoknak, amelyek a munkások egészségére károsak.

h./Az állami gyárfelügyelet kiterjesztését az összes ipari üzemekre, nemkülönben a háziiparra is, a gyárfelügyelők az állam által díjaztatnak, és fele részben munkásokból választandók."

Az 1891:XIII. tc. előírta az ipari munka vasárnapi és augusztus 20-i szüneteltetését (A kereskedelmi alkalmazottak (budapesti) munkaszünetét 1903-ban szabályozták.)

Az 1891:XIV. tc. vezette be az ipar (gyári) alkalmazottak biztosítását. Az ipari egészségvédelemmel nem foglalkozott az Ipartörvény. (Az 1911:V.tc. rendelkezett mindössze a gyufagyári munkások foszformérgezés elleni védelmével.)

Az 1893:XXVIII. tc. már pontosította a munkaadó kötelezettségeit a munkavédelem területén, kimondta az Iparfelügyelet felállítását. Az Iparfelügyelet a gyárak ellenőrzését végezte, és kifejezetten a nagyüzemek felett gyakorolt felügyeletet, a kisüzemek, a néhány főt foglalkoztató cégek kiestek hatókörükből.

A munkaidő korlátozásában komoly eredménynek számított a heti 48 órás munkaidő meghatározása, mely a 6600/1935.ME sz. rendeletben látott napvilágot. A törvény a tisztviselők munkaidejét 44 órában szabályozta. A szabadság időt minimum 6, maximum 24 napban állapították meg.

1893. évi XXVIII. törvénycikk az ipari és gyári alkalmazottaknak baleset elleni védelméről és az iparfelügyelőkről I. fejezete „A balesetek elhárítása és az alkalmazottak életének, testi épségének és egészségének megóvása érdekében szükséges intézkedésekről" rendelkezett.

„1. § A munkaadó köteles ipartelepén mindazt létesíteni és fenntartani, a mi, tekintettel a telep és az üzem minőségére, annak követelményeihez képest az alkalmazottak életének, testi épségének és egészségének lehető biztosítása érdekében szükséges; és pedig:

a) azon helyeken, hol az alkalmazott élete, testi épsége vagy egészsége leesés, vagy valamely tárgy lehullása által veszélynek lehet kitéve, köteles megfelelő védő készülékeket alkalmazni, a mélyedéseket, valamint az oly tartályokat, melyeknél a beesés veszélye fennforog - a mennyiben az üzem természete azt megengedi - kellőleg bekeríteni, illetve befedni;…."

2. § Az ipari telepen alkalmazottak kötelesek a munkaadó által a vállalat üzeme körül az élet, testi épség és egészség biztosítása érdekében tett intézkedésekhez alkalmazkodni, illetve az e tekintetben mérvadó rendszabályokat megtartani és teljesíteni…….

A 13. § Az iparfelügyelők feladatait határozza meg:

„a) gyakorolják a gyárvizsgálatot;

b) közreműködnek az iparfejlesztési teendőkben."

Részletesen kitér Az iparfelügyelők teendői a gyárvizsgálatok körül az A. pontban arra is

„1. megtartatnak-e az 1884:XVII. törvénycikkbe foglalt ipartörvénynek III. fejezet A), B), C) és D) pontjaiban, továbbá az 1891:XIII. és XIV. tc., egyéb törvények és rendeleteknek az ipar gyakorlására vonatkozó intézkedései;"

Tanulmányozva a munkáskövetelések sokaságát, az Ipartörvények lépésről lépésre történő változásait, megállapítható, hogy a törvény, jelentős lépés volt a munkásvédelemben. Itt említhető meg, hogy a Szent Rókus Kórházban az 1847-ben már hivatalosan elismert foglalkozási betegségeket gyógyították.

A hazai munkásvédelem törvényi szabályozását segítette a nemzetközi munkásvédelem harcai is. Az első nemzetközi munkásvédelmi konferenciát 1905-ben hívta össze a svájci szövetség tanács. „Az első konferenciának az eredménye a nők éjjeli munkájának tilalmáról szóló törvény, melyet ma már a műveit nemzetek mind elfogadtak. Ennek a konferenciának köszönhető a nők éjjeli pihenője, melyet 11 órában állapítottak meg, továbbá a fehérfoszfor használatára vonatkozó tilalom, melynek következtében a veszedelmes foszforbetegségtől szabadulnak meg mihamar a világ gyufagyári munkásai.

Ezekből látható, hogy ezeknek az egyezményeknek nagy jelentőségük van. Az a kérdés, hogy vajon a munkásvédelem megvalósítható-e nemzetközi egyezmények útján, ma már körülbelül tisztázva van.

A munkásvédelem nagy kérdései mind megoldhatok így jobban, mint a pesszimisták hittek, nem olyan gyorsan azonban, mint azt az optimisták előre gondoltak. A különböző országok eltérő viszonyai s a munkásoknak eltérő műveltsége mindmegannyi akadály az egyöntetű szabályozás útjában. A haladás a nemzetközi munkásvédelem terén csak lépésről lépésre tehető meg." –olvasható A Bánya című lap VIII:évfolyam 1913. november 23. 47.számában.

Jelentős lépésnek tekinthető az 1907. évi XIX. törvénycikk az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról, mely kimondja:

„1. § Betegség esetére való biztosítási kötelezettség alá esnek, nemre, korra és honpolgárságra való tekintet nélkül, mindazok, a kik a magyar szent korona országai területén:

1. valamely az ipartörvény (1884:XVII. tc.) alá eső foglalkozásnál, ideértve az állami egyedáruságot és az azzal összekötött vállalatokat (1884:XVII. tc. 183. § d) pont), úgyszintén a kir. kisebb haszonvételek sorába tartozó malmokat és az italmérési üzleteket is (1884:XVII. tc. 183. § f) pont);

2. az ipartörvény alá nem tartozó, de ipar-, illetve vállalkozásszerűleg üzött kereseti foglalkozásoknál (műszaki és ügynöki irodákban, színházaknál, gyógyszertárakban, gyógyintézeteknél stb.):

3. bányákban, kohókban, só művekben, bányatermékeket feldolgozó egyéb művekben (XIII. fej.), kőfejtő-, homok-, kavics- és agyagtermelő, kő- és földanyagok törésével és feldolgozásával foglalkozó üzemeknél, telepeknél és munkáknál;… . (I. RÉSZ Anyagi rendelkezések I. FEJEZET Biztosítási kötelezettség)

A különösen veszélyes üzemek munkásaira bevezette a kötelező balesetbiztosítást, és ez lehetővé tette az Országos Munkásbiztosító Pénztár jogutóda Országos Társadalombiztosító Intézet, számára, hogy balesetelhárítási tevékenységet végezzen, mert kérhette az iparfelügyeletektől az egyes üzemek megvizsgálását.

Befejezésül

Néhány évtized múlva Szakszervezeti Értesítő XXVIII. évfolyam 1. számában még mindig a munkásvédelem hiányosságairól olvashatunk:

„….Jó lenne, ha a baleseti bejelentések alapján ellenőriznék a balesetek valódi okának a megjelölését, mert csak így van mód és lehetőség, hogy a statisztikai kimutatások kitöltésénél elfogadható adatokat bocsássanak rendelkezésre…

…Jó is, hogy végre már összehívták a balesetelhárító bizottságot. Talán ennek a működése meg tud majd birkózni a nehézségekkel, csökkenő irányt fog hozni a balesetekben…."(Mennyi baleset volt 1930-ban).

Dr. Lux Judit

Bányászok külszínen

Az Ajkai Bányász Nyugdíjas Alapszervezet ismét megszervezte hagyományos kirándulását a zalaszentgróti gyógyfürdőbe, az egykori bajtársak kellemes hangulatú vacsorával zárták az estét egy devecseri étteremben – tájékoztatta lapunkat Herendi József elnök, aki elmondta, hogy a nyár folyamán öt turnusban szervezték meg a programot. Anyagi hátterét részben a tagdíjakból teremtették elő, részben egy helyi cég alapítványának támogatásával.

Az egykori dolgozók számára fontos a találkozás, az együtt töltött minőségi idő. A bányákban végzett közös munka megerősítette az összetartásukat, hiszen már a fronton is maximálisan egymásra voltak utalva. A bizalomra épülő személyes kapcsolat beléjük ivódott, természetessé vált számukra, ami több évtized múltán is változatlanul megmaradt. A mai ember virtuális viszonyai helyett ők a valóságot választják ma is, a csoport bizalmi testületének közreműködésével. Látogatják egymást és segítik társaikat nehéz élethelyzetekben. Évente tartanak megbeszélést kötetlen formában, ahol mindenki felteheti kérdéseit, tájékozódhat a szervezet tevékenységéről, terveiről, pénzügyi helyzetéről.

Az idén még számos, leginkább a közelgő bányásznaphoz köthető programot tervez a szervezet.

Rücker Évi

Bányásznapi ünnepségek

Várpalota Város Önkormányzata, a várpalotai Bányász Nyugdíjas Szervezet, a Bányász Nyugdíjas Klub, a Bányász Hagyományok Ápolásáért Egyesület, a Rákóczi Telepi Baráti Kör és a Thury-vár Nonprofit kft. közösen szervezett bányásznapi ünnepséget a Thury-vár rendezvénytermében. Az ünnepi köszöntőt Szőllősi János mondta, majd Hargittai László átadta emléklapokat és korsókat a jubiláló (50-60-65-70 éves tagsági idővel rendelkező) szakszervezeti tagok részére. Megemlékeztek a balesetben elhunyt bányászokról is a Bányászattörténeti Gyűjtemény előcsarnokában elhelyezett emléktáblánál. A BDSZ-t Kolláth János képviselte a rendezvényen.

***

A Megyei Önkormányzat, a BDSZ és Parasznya Község Önkormányzata közös szervezésében tartotta Megyei Bányásznapi ünnepségét Parasznyán. Az ünnepi program Istentisztelettel kezdődött, majd bányásznapi megemlékezéssel folytatódott a Bányász Emlékműnél. Az ünnepségen átadásra kerültek szakszervezeti tagjaink részére a jubileumi oklevelek és emlékkorsók, valamint Horváth Jánosné polgármester asszony elismerése is. A rendezvényen szakszervezetünket Beőthy-Fehér Szabolcs kolléga képviselte.

***

Kincsesbánya Község Önkormányzata szervezetésében a helyi Művelődési Házban rendezték meg az ünnepi megemlékezést, melyet koszorúzás követett a Bányász emlékhelynél, majd a harang felavatására került sor.

A BDSZ-t Rabi Ferenc képviselte.

Jubileumi diploma

2017. szeptember 1-jén a Miskolci Egyetemen díszaulájában került sor a Miskolci Egyetem Ünnepi Szenátus ülésén a Műszaki Földtudományi Kar-, és a Műszaki Anyagtudományi Kar 50-,60-,65-,70 évvel ezelőtt végzettek jubileumi diploma átadására, melyen a BDSZ – meghívásra – képviseltette magát.

Prof. Dr. Torma András megnyitója után került sor a bánya-, bányaművelő, bányagépész-, bányageológus-, geológus- és olajmérnökök, bányaművelő szakmérnökök diploma átadására (a Műszaki Anyagtudományi Kar végzősei ez után vették át diplomájukat).

A Műszaki Földtudományi Karon Prof. Dr. Szűcs Péter dékán előterjesztése után az Egyetem rektora és a Kar dékánja adta át a jubileumi diplomákat.

Rubinoklevélben részesült, az oklevelét 1947- ben vette át Szabó János vasokleveles bányamérnök (1922 -).

Vasoklevélben részesült, az oklevelét 1952-ben vette át Dr. Ádám Antal Attila gyémántokleveles bányamérnök (1929 –). (Sopronban veszi át) Dr. Gyurkó László gyémántokleveles bányamérnök (1930 –). Kozma Miklós gyémántokleveles bányaművelő szakmérnök (1923 –).

Gyémántoklevélben részesült, oklevelét 1957-ben vette át 33 fő aranyokleveles (a diplomájukat Sopronban kapták meg). Miskolcon 4 fő-, szeptember 5-én Sopronban 18 fő veszi át, a többiek az elküldését kérték.

Aranyoklevélben részesült, oklevelét 1967-ben vette át 56 fő.

A végzős hallgatók nevében Dr. Bohus Géza mondott köszönetet, az Egyetemen nevében Prof. Dr. Szűcs Péter mondott ünnepi beszédet.

Dr. Horn János

Nyilvános Ünnepi Kari Tanácsülés

2017. szeptember 8–án került sor a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karán Nyilvános Ünnepi Tanácsülésen az első éves hallgatók eskütételére, melyen a BDSZ meghívásra képviseltette magát.

Prof. Dr. Szűcs Péter dékán köszöntötte a megjelenteket, majd a hallgatók eskütétele után dékáni kézfogással fogadta el Őket a Kar teljes jogú hallgatójává a magyar műszaki felsőoktatás legrégebbi intézmények hallgatóivá, majd ünnepi beszédében szólt arról is, hogy a 2017/2018-as tanévben sikeres felvételi eljárás keretében

BSc: a Műszaki Földtudományi Alapszakon: 37 fő. A Környezetmérnöki Alapszakon: 15 fő. A Földrajz Alapszakon: 13 fő. MSc: Angol nyelvű szénhidrogén kutató földtudományi mérnöki mesterszakon: 17 fő. Angol nyelvű hidrogeológus mérnöki mesterszakon: 8+8 fő. Angol nyelvű környezetmérnöki mesterszakon: 1+10 fő. Angol nyelvű olajmérnöki mesterszakon: 4+18 fő. Földtudományi mérnök mesterszakon: 6 fő. Geográfus mesterszakon: 5 fő; Olaj- és Gázmérnöki mesterszakon: 9 fő. Bánya- és geotechnikai mérnöki mesterszakon: 9 fő.

Tehát az alapszakokon 65 fő, a mesterszakokon 95 fő, a Műszaki Földtudományi Karon összesen 160 fő nyert felvételt.

A köszöntő után az 1989-ben az Egyetem miskolci működésének 40. évfordulója alkalmából alapított „Pro Facultate Rerum Metallicarum" emlékérmét a Kar dékánja az Intézetek és a Kar dékánja javaslat alapján az alábbiak vehették át:

Nagy Ervin okl. bányamérnök, okl. gépészmérnök, okl. közgazdász. Szakál Tamás a MOL Nyrt kutatás-termelés igazgatója, az MBSZ elnöke. Dr Zsiros Lásló okl. bányagépész.

Az emlékérmék átadása után bányásznapi megemlékezésre és bányász szolgálati oklevelek átadására került sor.

Idén először a Kar Kari Tanács döntése alapján a 2017-ben Műszaki Földtudományi Karra legmagasabb pontszámmal felvételiző három hallgatónak a Kar 3 X 100.000-os ösztöndíjat ad át. Az erről szóló oklevelet a Kar dékánja Sipeki Lilla műszaki földtudományi alapszak, Varga Máté földrajz alapszak, Szalai Szabolcs Attila műszaki földtudományi alapszak hallgatóknak adta át.

Prof. Dr Szűcs Péter zárógondolatként tájékoztatást adott, hogy 2017. szeptember 1 – én a Miskolci Egyetemen nyilvános egyetemi Szenátus ülésén, valamint 2017. szeptember 5-én Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karának nyilvános tanévnyitó Kari Tanácsülésén került sor 70,65,60 illetve 50 éve végzett mérnökök jubileumi oklevelének átadására.

Ebben az évben 1 fő 1947-ben végzett rubinoklevelet, 3 fő 1952-ben végzett vasoklevelet, 33 fő 1947-ben végzett gyémántoklevelet, 57 fő aranyoklevelet vehetett át.

Az ünnepség a Bányászhimnusz hangjaival ért végett.

A Miskolci Egyetem Ünnepi Nyilvános Egyetemi Szenátus ülése

2017.szeptember 8-án a zsúfolásig megtelt díszaulában került sor a M.E. Ünnepi Nyilvános Egyetemi Szenátus ülésre, melyen a BDSZ, meghívásra, képviseltette magát.

Brahms Akadémiai Ünnepi Nyitányára vonult be az Elnökség (a rektor és a hét kar dékánja), majd a Himnusz elhangzása után Prof. Dr. Torma András váratlan bejelentéssel kezdte a köszöntést. Idén először az Egyetem életében az egész ülés programja magyar és angol nyelven fog elhangzani, a moderátori szerepet Spilman Nóra és az angol–magyar és magyar- angol tolmács szerepét Sándor Krisztina látta el (nem szinkrontolmácsolással). Majd köszöntötte az állami,üzleti, társadalmi élet szereplőit, a járási hivatalok vezetőit, a középiskolák vezetőit, a a követségek képviselőit.

Elsőnek a külföldi vendégeket köszöntötték név szerint Ecuador nagykövetét, Azerbaijan nagykövetét, South Africa nagykövetét, Mongólia nagykövetét, Russian Federation consulját és attaséját, Nigeria consulját, Algéria consulját, majd a meghívott magyar vendégeket. Ezt követően az I. évfolyamos magyar hallgatók -, majd angol nyelven az I. évfolyamos külföldi hallgatók eskütétele hangzott el.

Az eskütételek után Dr Kriza Ákos Miskolc Megyei Jogú Város polgármestere átadta két I. évfolyamos hallgatónak a „város kulcsát", majd ünnepi beszédet mondott. A Kormány nevében Dr. Horváth Zita az EMMI felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár köszöntése hangzott el. Prof. Dr. Torma András ünnepi beszéde után Öexc. Maria Del Carmen Gonzales Cabal Ecuador nagykövetasszonya mondott köszönetet, magyar részről Prof. Dr. Kékesi Tamás a M. E tudományos és nemzetközi rektorhelyettese angol nyelven köszöntötte a hazai és külföldi I. éves hallgatókat. A M. E. HÖK nevében Kiss Máté üdvözölte az I. évfolyamos hallgatókat.

Prof. Dr. Torma záróbeszéde után az Elnökség – a Szózat elhangzása után – Beethoven IX. szimfóniája hangjai mellett vonult ki. Az ünnepségen Czinke Máté és a The Sign együttes adott műsort.

Délután folytatódott lényegesen kevesebb meghívott jelenlétében a délelőtti ülés melyen kitüntetések/elismerések átadására került sor az alábbi sorrendben:

Nemzeti Felsőoktatási Ösztöndíj 35 fő, PRO UNIVERSITATE kitüntetés 1 fő, SIGNUM AUREUM UNIVERSITAS 2 fő, Az EGYETEM ÉRDEMES OKTATÓJA 9 fő, A MISKOLCI EGYETEM KÍVÁLÓ KUTATÓJA 3 fő, NEMZETKÖZI KAPCSOLATOKÉRT 4 fő, MISKOLCI EGYETEM KÍVÁLÓ DOLGOZÓJA 6 fő, REKTORI DICSÉRET 10 fő, KANCELLÁRI DICSÉRET 11 fő.

A kitüntetéseket Prof. Dr. Torma András rektor, a Kancellári dicséretet Dr. Deák Csaba kancellár adta át.

A délutáni ünnepségen Mády György és Tisza Csenge működött közre

H.J.

A BDSZ Samsonite szakszervezeti alapszervezetének tagjai egy jó hangulatú nyárbúcsúztató kirándulást szerveztek Egerbe.

Fúvószenekari találkozó

Az idén, Sajószentpéteren került megrendezésre a Bányász Fúvószenekarok Országos Találkozója, melyen összevont zenekari koncert, illetve térzene során az alábbi zenekarok mutatkoztak be:

Alföldi Olajbányász Fúvószenekar – Szolnok. Bányász Kultúráért Fúvószenekar – Gyöngyös. Bányász-Kohász Fúvószenekar – Salgótarján. Perecesi Bányász Fúvószenekar - Miskolc-Pereces. Gyöngyszem Mazsorett Együttes – Sajószentpéter.

Bányavidék Erdélyben

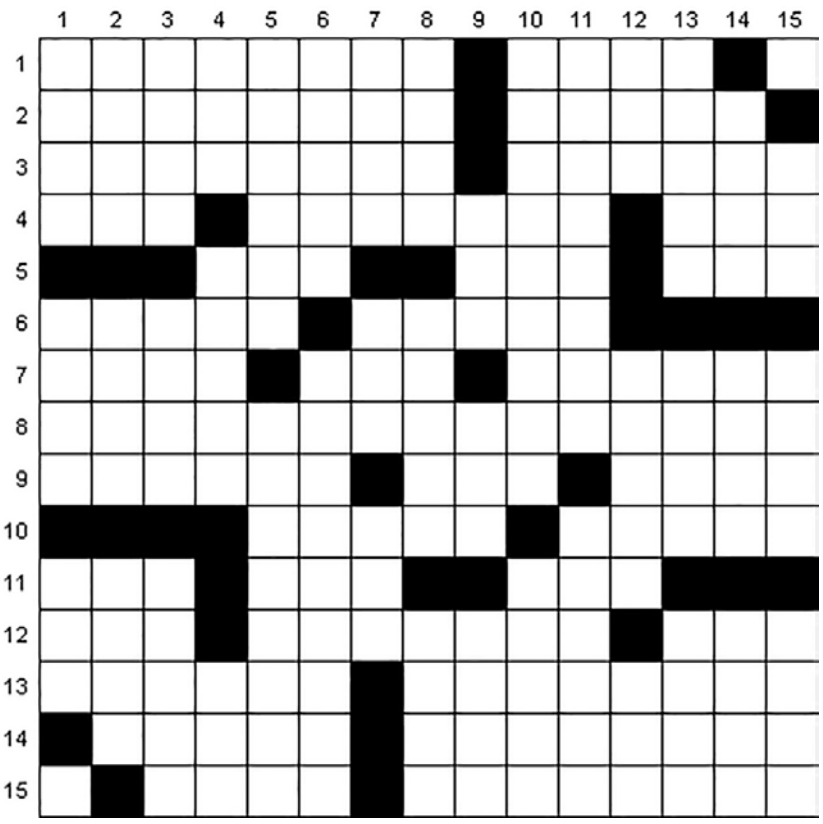

Az egykori szatmári bányavidék központja Nagybánya volt. A Gutin hegységhez tartozó, 1307 méter magas Rozsály hegy alatt, A Zazar folyónál épült, ma közel 140 ezer lakosú város Máramaros megye székhelye.

VÍZSZINTES: 1. Számmal kifejezett fontos jellemző. – Kovács, becézve. **2. Nagybánya történelmi belvárosának észak részén álló jellegzetes tizennyolcadik századi épület, amely a környéken bányászott nemesfémeket dolgozta fel: … ház (Ma a Máramaros Megyei Múzeum kiállítása látható benne).** – Orosz törvényhozó szerv, névelővel. **3.** Kijelölt helyre tetet. – Valamit tévesen mondó. **4.** A világ vezető integrált vállalatirányítási rendszere. - **A XIII. század második felében alapíthatták a király által betelepített német bányászok és aranymosók Nagybányát. Védőszentje Szent István király. A XIV. században épült Szent István templomból mára csak 40 méter magas tornya maradt meg. Milyen stílusban épült?** – Életévek száma. **5.** Nézőtér része. – Előtagként gyakran használt könnyű fémet jelent. – Szívműködés vizsgálata.

6. Lefelé esik mélyre. – Szolgálat, röviden. **7.** Egyértékű, telített alkohol: …ol. – Titokban figyel. – Felvenné a nyúlcipőt. **8. Két királyunk neve. Az első király a 14. században két kiváltságlevelet is kiállított Nagybányának; a másodikban többek között a bányászatot is szabályozta, és megengedte a városnak, hogy falakkal, sáncárkokkal és bástyákkal vehessék körül. Ezekből napjainkra csak a Mészáros-bástya maradt fenn. A második király korában a Magyar Királyság aranytermelésének több mint fele Nagybánya kezében volt. 9.** Gyors léptekkel olajra lép. – Amália, röviden. – Tódor becézve. **10. A Bányavidékhez tartozó község; nevezetessége a Teleki család kastélya, ahol a Petőfi házaspár mézesheteit töltötte. Százhetven éve ott írta a költő Szeptember végén című elégiáját.** – Jellegzetes egyéni modor. **11.** Mögé ellentéte. – Valuta egynemű betűi. – Mely dolgok? **12.** Kesernyés ital tréfás neve. - **Kohóvölgy mai neve (régi nevei: Strimbuly, Horgospataka) a hajdan jelentős kohótelepre utal, ahol az Erzsébetbányán kitermelt ércet dolgozták fel a XVIII. század végétől egészen az 1930-as évekig. 1849-ben itt, ebben a kohóban öntöttek a szabadságharc számára – miket?** – Ezüst és jód vegyjele. **13.** Zaklatás. – Nem engedélyezett helyen. **14.** Raktár, lerakat angol szóval. – Mi az, amit egyes iskolákban ma is tartanak? **15.** Testvér, bizalmasan. – „…, országok! kik rút kelepcében / Nyögtök a rabságnak kínos kötelében" (Batsányi János „A franciaországi változásokra" című verséből).

FÜGGŐLEGES: 1. Házastársunk édesapja. – Bartók Béla műfaja. – Európai Stabilitási Mechanizmus, röviden. **2.** Ady nagy szerelme. – Pénzt folyósít. – Fentről nyújt. **3.** Mi az, amit nyugtával érdemes dicsérni? – Hidrogén, ezüst és kén vegyjele. - **Bányavidék egyik legrégebbi telepe Kapnikbánya; 1336-ban említik először az iratok, a Kapnik-patak partján fekvő községet. A vízhozam elengedő volt a bányászathoz. Az 1800-as évek végén több európai bányászt és bányamérnököt is idevonzott, olyan nagy mennyiségben termeltek ki – mit? 4.** Pazar páratlan betűi. – Sándor becézve. – A máj termelte folyadék. **5.** Vasúti kocsi, névelővel. – Ilyen bukta is van. **6.** Dekoráció rövidebben. – Hosszan mérlegelő. **7.** Gabonát takarít be. – Népdal: …, Nagyabonyban csak két torony látszik. – Kopoltyúban van! **8.** Tölti, tájszóval. – Férfinév. – Cél felé autózva. **9.** Oka betűi. – Vízi út a Balaton és a Duna között. – Melyik emberre? **10.** Afganisztán és Peru fővárosa. – Ahol a liszt készül. **11.** Halkan mondaná neki a fülébe. – Az egyik legrégebbi irodalmi műfaj. **12.** Regényből és filmről ismert róka. - Támadás. – Szelet fele! **13.** Imre becézve. – Franciaország második legnagyobb városa. **14.** Beatrice: … a boldog szép napok. – Vizek környékén fészkelő madár: …rigó. – Gallium és rénium vegyjele. **15.** Weboldalak gyakori végződése. – Szólás: hallgat, mint … - Izmok erősítői.

Beküldendő a hat vastag betűs meghatározás megfejtése.

A rejtvénypályázat nyertesei

A júniusi rejtvényünk helyes megfejtése a következő: DÍZEL, KÍNA, USA, RÉZ, SZLÁV, KEROZIN, GAZOLIN, INDIA, ÉSZAKI, OXIGÉN, TIZENÖT.

A nyertesek: Berencsi Józsefné, 3720 Sajókaza, Szoták u. 3.; Lőrincz Józsefné, 2840 Oroszlány, Rákóczi út 25 2/9.; Zámbó Béla, 2840, Oroszlány, Kertalja u. 6 1/3. A nyereményeket postán küldjük el.

BÁNYAMUNKÁS
A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.
Telefon: 322-1226 • Fax/üzenetrögzítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •
A Bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja a
Nyomdart Kft. • Telefon/fax: 06 29 497-859 • **Felelős kiadó: Rabi Ferenc** • ISSN 0133-6630